

Załącznik nr 2

do uchwały nr 67/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **lingwistka dla biznesu**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Akademia Nauk Stosowanych w Nowym Sączu

Data przeprowadzenia wizytacji: **3-4 kwietnia 2023 r.**

Warszawa, 2023

Spis treści

---

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	6
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	14
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	38
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	41
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	47
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	52
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	55
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	56
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	61
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	62
5. Załączniki:	66
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	66

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: dr hab. Ariadna Strugielska, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Ewa Kujawska-Lis, ekspert PKA
2. dr Małgorzata Krzemińska-Adamek, ekspert PKA
3. dr Agnieszka Jakubowska, członek PKA
4. Beata Opala, ekspert PKA ds. pracodawców
5. Krzysztof Kula, ekspert PKA ds. studenckich
6. Edyta Lasota-Belżek, sekretarz zespołu oceniającego PKA

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku lingwistyka dla biznesu prowadzonym w Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Sączu, została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2022/2023. PKA po raz pierwszy ocenia jakość kształcenia na tym kierunku.

Odbyta obecnie wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą zdalnej oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Raport Zespołu wizytującego opracowano po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię Raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, przeprowadzonych hospicji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych oraz dyplomowych, dokonanego przeglądu infrastruktury dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni, z pracownikami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz ze studentami kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	lingwistyka dla biznesu	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	językoznawstwo-75% ekonomia i finanse-25%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	6 miesięcy/960 godzin/32 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów		
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	98	
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	2040 godzin	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	103 ECTS	
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	92 ECTS	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	84 ECTS	

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁵ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	Kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	Kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	Kryterium spełnione

⁵ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium spełnione częściowo
--	-------------------------------

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja kształcenia na kierunku lingwistyka dla biznesu zakłada przygotowanie zawodowe absolwentów do pracy w podmiotach, w których wymagana jest biegła znajomość języków obcych, a także wiedza z zakresu ekonomii i zarządzania. Powyższe założenia realizowane mają być poprzez zapewnienie rozwoju kompetencji w języku wiodącym (angielskim) do poziomu C1, a w języku drugim do poziomu B2 (język niemiecki lub rosyjski) lub A2 (język chiński), a także poprzez zapewnienie treści powiązanych z zarządzaniem, ekonomią, marketingiem czy przedsiębiorczością. W przedstawionej koncepcji kształcenia podkreśla się ponadto nastawienie na wyposażenie studentów w zakres innych kompetencji przydatnych na szybko zmieniającym się rynku pracy, takich jak umiejętność uczenia się czy wrażliwość międzykulturowa. W koncepcji kształcenia przyjęto bardzo szeroki katalog zawodów, do wykonywania których ma przygotowywać kierunek. Absolwenci kierunku mają więc być przygotowani do podjęcia pracy m. in. w charakterze pracownika biurowego, specjalisty ds. obsługi klienta, specjalisty ds. ofertowania, specjalisty ds. rozliczeń, tłumacza, asystenta w dziale HR, handlowca, spedytora i asystenta w działach księgowych i finansowych. Taki katalog zawodów i stanowisk uniemożliwia precyzyjne zdefiniowanie zakresu, w jakim kierunek będzie przygotował studentów do wykonywania działań zawodowych.

Mimo wskazanych nieprawidłowości, koncepcja kształcenia jest zgodna ze strategią Uczelni, zakładającą kształcenie studentów na wysokim poziomie, z zapewnieniem umiejętności niezbędnych do działalności zawodowej, zarówno na lokalnym, jak i krajowym i międzynarodowym rynku pracy. Kierunek wpisuje się również w Strategię Rozwoju Uczelni na lata 2021-2027, zakładającą m. in. zapewnienie kształcenia dającego absolwentom konkurencyjną pozycję na rynku pracy.

Kierunek lingwistyka dla biznesu przyporządkowano do dyscypliny naukowej językoznawstwo jako dyscypliny wiodącej (75%) oraz do dyscypliny ekonomia i finanse (25%). Zaproponowana koncepcja kształcenia oraz założone cele kształcenia nie mieszczą się jednak w tych dyscyplinach. W odniesieniu do dyscypliny językoznawstwo, w koncepcji kształcenia nie wyjaśnia się, jaką rolę podbudowana teoretycznie wiedza w tej dyscyplinie na kierunku miałyby odegrać. Jasno natomiast wskazano, że podstawowym celem jest wykształcenie absolwentów znających dwa języki obce. Oznacza to, że wiedza językoznawcza jest w koncepcji kształcenia identyfikowana z operacyjną wiedzą językową, dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim. Jest to założenie błędne, ponieważ umiejętności językowe są niejako warunkiem wstępnym do nabywania wiedzy i umiejętności z zakresu różnych dyscyplin (m. in. językoznawstwa) i wspierają osiągnięcie efektów uczenia się w tym zakresie. Zdefiniowany w koncepcji kształcenia profil absolwenta kierunku zakłada, że oprócz opanowania dwóch języków obcych, ma on być przygotowany do podjęcia pracy w podmiotach gospodarczych

wspomagając pracę m.in. działu handlowego, działu marketingu, działu księgowego, działu zaopatrzenia czy też działu HR. Tak sformułowany zestaw oczekiwanych kompetencji absolwenta znacznie wykracza poza dyscyplinę ekonomia i finanse.

Koncepcja kształcenia nie uwzględnia postępu w obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku z uwagi na zbyt otwarty katalog zawodów, do wykonywania których kształcenie miałyby przygotowywać. Zdefiniowanie na poziomie deklaratywnym zbyt szerokiego katalogu zawodów, do których miałyby przygotowywać kierunek skutkuje również brakiem zorientowania koncepcji kształcenia na rzeczywiste potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym zawodowego rynku pracy. Oczywistym jest, że kierunek nie może gruntownie przygotować studentów do wykonywania wszystkich wymienionych w koncepcji kształcenia zawodów, co pozwala stwierdzić, że na skutek założonego fragmentarycznego przygotowania studentów do działalności zawodowej, potrzeby zawodowego rynku pracy zostaną przez kształcenie na kierunku zaspokojone co najwyżej częściowo. **Rekomenduje się** ściślejsze zorientowanie koncepcji i celów kształcenia dla kierunku na potrzeby jasno zdefiniowanego otoczenia społeczno-gospodarczego, zgodnego z obszarami działalności zawodowej właściwymi dla kierunku.

Koncepcja i cele kształcenia zostały określone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Wśród propozycji zmian wprowadzonych do programu studiów na wniosek interesariuszy znalazły się m. in. modyfikacja sylwetki absolwenta, zwiększenie aplikacyjności prac dyplomowych, rozdzielenie zajęć z zakresu praktycznej nauki języka angielskiego na poszczególne sprawności językowe czy modyfikacja efektów uczenia się dla praktyk zawodowych.

Koncepcja i cele kształcenia nie uwzględniają w sposób bezpośredni nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Metody kształcenia na odległość są jednak wykorzystywane w procesie kształcenia w charakterze wspomagającym.

Efekty uczenia się sformułowane dla kierunku nie są w pełni zgodne z koncepcją i celami kształcenia, ponieważ nie odnoszą się w odpowiedni sposób do katalogu zawodów, do wykonywania których kierunek ma, w założeniu, przygotowywać. Efekty uczenia się nie uwzględniają wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, które powinna osiągnąć osoba mająca znaleźć zatrudnienie w takich zawodach jak spedycja, handlowiec, specjalista ds. ofertowania czy asystent w dziale finansowym. Zamiast tego w efektach uczenia się posłużono się ogólnikowymi określeniami nawiązującymi do obszarów działalności zawodowej, które nie są jednoznacznie powiązane z katalogiem zawodów dla kierunku lingwistyka dla biznesu: „działalność/funkcjonowanie podmiotów gospodarczych” (np. efekty LB_W02, LB_W10, LB_W17), „własna działalność gospodarcza na rynku usług językowych” (efekt LB_U11) czy bliżej nieokreślona „działalność lingwistyczna” (efekt LB_U04).

W efektach uczenia się w sposób eksplicytny przywołano natomiast dwa zawody. Pierwszym z nich jest zawód specjalisty językowego, który nie został jednak ani wymieniony w koncepcji kształcenia, ani zdefiniowany przez Uczelnię. Drugim zawodem, w odniesieniu do którego sformułowano efekty uczenia się jest zawód tłumacza, który w koncepcji kształcenia został uwzględniony. Efekty uczenia się są w związku z powyższym zgodne z profilem praktycznym jedynie w odniesieniu do zawodu tłumacza i niezdefiniowanego zawodu specjalisty językowego, a nie w odniesieniu do wszystkich zawodów ujętych w koncepcji kształcenia.

Efekty uczenia się dla kierunku niewłaściwie odzwierciedlają przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych. Przynajmniej, należy zwrócić uwagę na nieuzasadnioną próbę przypisania wszystkich efektów kierunkowych do jednej (lub obu) dyscyplin z przyporządkowania. Doprowadziło to do

nielogicznego połączenia wielu efektów z językoznawstwem lub ekonomią i finansami. Przykładowo, takie efekty, jak LB_W04: „zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, kultury, życia społecznego i mediów angielskiego obszaru językowego” czy LB_U14: „potrafi współpracować i pracować w grupie przyjmując różne role i brać na siebie odpowiedzialność za efekty pracy indywidualnej i zespołowej” bezzasadnie powiązано z dyscypliną naukową językoznawstwo, natomiast efekt LB_U09: „potrafi stosować przepisy prawa odnoszące się do instytucji związanych z działalnością przedsiębiorstw, a w szczególności prawa autorskiego i zarządzania własnością intelektualną” w nieumotywowany sposób powiązано z językoznawstwem oraz ekonomią i finansami.

Ponadto, efekty uczenia się dla kierunku nie uwypuklają wiodącej roli językoznawstwa. Efekty z kategorii wiedzy, które w jednoznaczny sposób odnoszą się do dyscypliny językoznawstwo, to: LB_W01: „zna i rozumie w zaawansowanym stopniu lingwistykę i jej zastosowane w działalności podmiotów gospodarczych”, LB_W03: „w zaawansowanym stopniu terminologię z zakresu lingwistyki i translatoryki oraz złożone zależności między nimi i ich praktyczne zastosowanie w działalności zawodowej specjalisty językowego” oraz LBW11: „w zaawansowanym stopniu mechanizmy funkcjonowania języka w szczegółowym odniesieniu do języka angielskiego i porównawczym odniesieniu do języka polskiego”, a więc są to zaledwie trzy efekty z całkowitej puli aż osiemnastu w tej kategorii. Brak wyraźnego zaakcentowania dyscypliny językoznawstwo w efektach uczenia się wynika przede wszystkim ze wspomnianego wyżej problemu dotyczącego nielogicznego i niepotrzebnego wiązania wszystkich efektów z dyscyplinami z przyporządkowania, a także, co istotne, utożsamiania operacyjnej wiedzy językowej z wiedzą językoznawczą (o czym szerzej poniżej).

Efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z poziomem 6. Polskiej Ramy Kwalifikacji. Po pierwsze, efekty powiązane z charakterystyką P6S_WG (zna i rozumie „w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem”) nie odnoszą się jedynie do dyscyplin naukowych, które stanowią podstawy teoretyczne kierunku (czyli językoznawstwa oraz ekonomii i finansów), ale także do innych dyscyplin, które w kształceniu odgrywają rolę subsydiarną (a więc powiązane powinny być z charakterystyką o kodzie P6S_WK). Przykładowo, efekt LB_W02 o brzmieniu: „zna i rozumie w zaawansowanym stopniu zagadnienia w zakresie współczesnej kultury i geografii społeczno-ekonomicznej angielskiego obszaru językowego, zorientowaną na jej zastosowanie praktyczne w działalności podmiotów gospodarczych”, powiązany błędnie z dyscypliną językoznawstwo, odnosi się do treści realioznawczych. Podobnie, w przypadku dyscypliny ekonomia i finanse niektóre efekty powiązано błędnie z charakterystyką WK (odnoszącej się do kontekstu, czyli m. in. różnych uwarunkowań działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów), mimo, że dyscyplina ta, razem z językoznawstwem, ma tworzyć podstawy teoretyczne kierunku. Przykładowo efekt LB_W14 – (zna i rozumie) *podstawowe zasady ekonomii i finansów* powiązано z charakterystyką WK, chociaż powinien on tworzyć podstawy teoretyczne kierunku. Dodatkowo wskazany poziom wiedzy nie jest zgodny z poziomem 6 PRK zakładającym zaawansowany poziom wiedzy z zakresu dyscyplin do których kierunek został przyporządkowany. Również w odniesieniu do efektów sformułowanych dla zajęć przewidzianych w ramach zajęć *ekonomia i zarządzanie* w ich opisie nie zapewniono odpowiedniej głębi nabywanej wiedzy. Przykładowo w sylabusie do zajęć z *marketingu*

założono jedynie bardzo ograniczony z punktu widzenia zajęć efekt w zakresie wiedzy, tj. EK1 - „*Student zna i definiuje pojęcia stosowane w marketingu*”.

Z charakterystyką o kodzie WG powiązano również błędnie efekty jednoznacznie odnoszące się do wiedzy językowej, która nie jest tożsama z wiedzą językoznawczą. Przykładami takich efektów są LB_W12: „zna i rozumie kompleksowość natury języka oraz jego złożoność; wie, że w skład kompetencji językowej wchodzi zarówno wiedza deklaratywna (np. gramatyka, leksyka) jak i proceduralna (np. umiejętności językowe takie jak czytanie, pisanie, mówienie, słuchanie, wymowa)” oraz LB_W13: „zna i rozumie różne rejestry języka, w tym specjalistycznego”. Charakterystyką właściwą dla efektów uczenia się powiązanych z kompetencją językową w języku obcym jest ta o kodzie P6S_UK, powiązana z komunikowaniem się („odbieranie i tworzenie wypowiedzi, upowszechnianie wiedzy w środowisku naukowym i posługiwanie się językiem obcym”).

Nieprawidłowe jest także odnoszenie pojedynczych efektów jednocześnie do dwóch (lub nawet trzech) rozdzielnych znaczeniowo charakterystyk PRK; np. do charakterystyki P6S_WG (odnoszącej się, jak wyjaśniono wcześniej, do głębi wiedzy w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek) i P6S_WK (odnoszącej się do kontekstu). Przykładami takich efektów są LB_W08 („zna i rozumie na szczegółowym poziomie mechanizmy funkcjonowania rynku, potrzeby odbiorców usług świadczonych w sferze biznesu oraz metody diagnozowania ich potrzeb i oceny jakości usług”), czy przytoczony wyżej efekt LB_W12, dotyczący wiedzy językowej. Dla porównania, efekty z kategorii umiejętności dotyczące komunikowania się w językach obcych (np. LB_U01, LB_U02) również nieprawidłowo powiązano z dwiema charakterystykami, P6S_UW i P6S_UK, przy czym prawidłowe jest jedynie powiązanie tych efektów z drugą z tych charakterystyk. Innym przykładem wiązania jednego efektu z wieloma charakterystykami jest efekt LB_U09 o brzmieniu „potrafi stosować w praktyce przepisy prawa odnoszące się do instytucji związanych z działalnością przedsiębiorstw, a w szczególności prawa autorskiego i zarządzania własnością intelektualną”. Efekt ten powiązano aż z trzema charakterystykami z kategorii umiejętności (UW, UK i UO), przy czym nawiązuje on (ponadto w niezbyt jednoznaczny sposób) jedynie do charakterystyki o kodzie UW.

Formalnie efekty uczenia się zostały powiązane z wszystkimi charakterystykami PRK, jednak niejednokrotnie nie odpowiadają ich zakresowi, co ostatecznie skutkuje nieuwzględnieniem wszystkich kompetencji opisanych w charakterystykach określonych dla 6 poziomu PRK. Wśród efektów uczenia się pominięto na przykład takie obszary jak „potrafi brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich” (element charakterystyki o kodzie P6S_UK) czy „jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego” (element charakterystyki o kodzie P6S_KO). Przede wszystkim jednak, w efektach z kategorii wiedzy dotyczących dyscypliny językoznawstwo nie odniesiono się w pełni do wszystkich elementów powiązanych z cytowaną wyżej charakterystyką o kodzie WG, ponieważ żaden z przytoczonych wcześniej efektów odnoszących się do tej dyscypliny (LB_W01, LB_W03 oraz LB_W11) nie mówi o faktach, obiektach i zjawiskach, a także o metodach i teoriach z zakresu tej dyscypliny. W efektach tych nie odniesiono się ponadto (oprócz wzmianki dotyczącej translatoryki w efekcie LB_W03) do elementów wiedzy szczegółowej, powiązanej z subdyscyplinami językoznawstwa (takich jak przekładoznawstwo czy socjolingwistyka).

Fragmentaryczność efektów uczenia się powiązanych z dyscyplinami językoznawstwo oraz ekonomia i finanse oraz niekonsekwentne uwzględnianie w tych efektach odniesień do wiedzy strukturalnej

sprawia, że nie są one w pełni zgodne z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie dyscyplin językoznawstwo oraz ekonomia i finanse.

Zaproponowane efekty uwzględniają umiejętności komunikowania się w języku obcym (założono osiągnięcie przez studentów poziomu C1 w przypadku języka kierunkowego oraz B2 lub A2 w przypadku drugiego języka obcego, w zależności od wybranego języka), jednak z uwagi na niewłaściwie zdefiniowany katalog zawodów, nie uwzględniają w sposób odpowiedni umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności zawodowej właściwej dla kierunku.

Ogólne efekty uczenia się dla kierunku nie zostały w pełni prawidłowo sformułowane, co generuje trudności dla stworzenia efektywnego systemu ich weryfikacji. W kilku przypadkach efekty uczenia się sformułowane zostały w taki sposób, że opisują zachodzące na siebie obszary umiejętności, choć efekty co do zasady powinny być rozdzielne. Przykładem takiego efektu jest LB_U16 („potrafi stosować różne rejestry języka w mowie i w piśmie, w tym języka specjalistycznego”), który zawiera się w bardziej ogólnych efektach dotyczących kompetencji językowej w języku wiodącym i języku drugim (efekty LB_U01 i LB_U02). Podobnie, umiejętności opisane w efektach LB_U17 („potrafi poprawnie przekładać tekst pisemny i ustny o charakterze ogólnym i specjalistycznym z języka angielskiego na język polski oraz z języka polskiego na język angielski”) oraz LB_U22 („potrafi poprawnie przekładać tekst pisemny i ustny o charakterze ogólnym z wybranego języka obcego na język polski) częściowo się pokrywają.

Ponadto, w zestawieniu efektów pojawiają się takie, które zostały sformułowane w sposób niezrozumiały, przez co efekt staje się nieweryfikowalny. Na przykład, w przywołanym już wcześniej efekcie LB_W12 posłużono się terminami ‘wiedza deklaratywna’ i ‘wiedza proceduralna’ w błędnym odniesieniu do podsystemów języka i sprawności językowych (przykładowo, wiedza z zakresu gramatyki może pozostawać zarówno na poziomie deklaratywnym jak i przejść proces proceduralizacji). W przypadku tego efektu nie wiadomo ponadto, czym przejawiać miałyby się u studenta wiedza na temat tego, czym są podsystemy czy sprawności językowe (ich definiowaniem czy też wymienieniem?). W przypadku innych nielogicznie sformułowanych efektów nie można zupełnie określić, jakich obszarów (np. wiedzy) one dotyczą. W efekcie LB_W16: „zna i rozumie istotę i uwarunkowania przedsiębiorczości oraz zasady tworzenia i rozwoju indywidualnych form przedsiębiorczości z wykorzystaniem wiedzy lingwistycznej i ekonomicznej” nie jest jasne, jak wiedza z zakresu językoznawstwa miałyby wpływać na rozumienie istoty i uwarunkowań przedsiębiorczości. Podobnie, w efekcie LB_W03: „zna i rozumie w zaawansowanym stopniu terminologię z zakresu lingwistyki i translatoryki oraz złożone zależności między nimi i ich praktyczne zastosowanie w działalności zawodowej specjalisty językowego” nie wiadomo, czy chodzi o zastosowanie praktyczne zależności między lingwistyką a translatoryką, zastosowanie terminologii z zakresu lingwistyki i translatoryki, czy też o praktyczne zastosowania samej lingwistyki i translatoryki (jeśli to ostatnie, efekt ten jest w zasadzie tożsamy z efektem LB_W01).

Opisane wyżej problemy przenoszone są na szczegółowe efekty uczenia się założone dla poszczególnych zajęć, które podobnie jak efekty kierunkowe formułowane są w sposób:

- a) zbyt ogólny, powodujący brak jasności co do tego, jakiej wiedzy lub umiejętności efekt dotyczy, czego przykładem mogą być następujące efekty: EK2 dla zajęć *praktyczna nauka języka angielskiego – pisanie* „Studenta/ka dobiera właściwe formy i rejestr angielskiego języka pisanego” (nie wiadomo, czy chodzi o formy językowe w rozumieniu struktur

- gramatycznych, czy też o formy wypowiedzi pisemnej, nie jest również jasne, do czego dobiera i w jakim celu);
- b) nielogiczny i niezrozumiały, czego przykładem mogą być efekty: EK1 dla zajęć *praktyczna nauka języka angielskiego – gramatyka* „Student definiuje struktury gramatyczne języka angielskiego na poziomie B1 ESOKJ” (efekt sugeruje, że wymaga się od studenta wiedzy z zakresu opisu struktur, choć chodzić może o znajomość zasad poprawności ich użycia); EK1 dla zajęć *praktyczna nauka języka angielskiego – dyskusja* „ Student definiuje struktury gramatyczne, leksykę i sposoby zapisu pozwalające tworzenie (sic!) wypowiedzi ustnych na poziomie B1+” (nie wiadomo, jak definiowanie struktur oraz leksyki, a przede wszystkim sposobów zapisu miałyby wpłynąć na zdolność tworzenia wypowiedzi ustnych); efekt EK1 dla zajęć *konwersacje biznesowe (języka B) – JN* „Definiuje i objaśnia leksykę i struktury gramatyczno-leksykalne z zakresu języków specjalistycznych i różnych rejestrów w ramach konwersacji biznesowych na poziomie B1 korzystając z różnych kompetencji językowych” (nie wiadomo, czym są przywołane w efekcie kompetencje językowe i jak wpływać miałyby na umiejętność definiowania struktur leksykalno-gramatycznych);
  - c) zbyt rozbudowany, np. na skutek łączenia ze sobą różnorodnych kompetencji, które powinny zostać rozdzielone na pojedyncze efekty uczenia się, czego przykładem może być efekt dla zajęć *lektorat (język B) – JCH*: EK1 „Student wykazuje się praktyczną umiejętnością języka chińskiego na poziomie adekwatnym do etapu studiów (A0). Wykorzystuje umiejętności językowe w kontaktach zawodowych z mieszkańcami chińskiego obszaru językowego, zarówno w mowie, jak i piśmie. Organizuje pracę w grupie wielojęzycznej, w której jednym z języków używanych jest chiński.” czy efekt dla zajęć *komunikacja językowa w biznesie (słownictwo fachowe)*: EK1 „Student zna biznesowy rejestr językowy, prawne uwarunkowania funkcjonowania instytucji biznesowych oraz identyfikuje metody komunikacji w biznesie.”
  - d) nie odpowiadający założonym sposobom prowadzenia zajęć, np. w przypadku zajęć *teoria i praktyka przekładu* efekty zakładają wykonywanie tłumaczeń w różnych rejestrach oraz weryfikowanie ich jakości (efekt EK4), choć nie jest jasne, w jakich językach miałyby się to odbywać, ponieważ założono, że zajęcia prowadzone będą w języku polskim;
  - e) powtarzalny dla zajęć wielosemestralnych, tj. efekty dla poszczególnych semestrów zajęć są ze sobą tożsame, co oznacza, iż w przypadku tych zajęć nie założono żadnej progresji wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, bowiem na kolejnych etapach – oddzielnie zaliczanych i ocenianych – student osiąga wielokrotnie te same efekty uczenia się i jest za to wielokrotnie oceniany. Przykładem są kluczowe dla kierunku z punktu widzenia rozwijania kompetencji językowej zajęcia z zakresu *praktycznej nauki języka angielskiego* (np. *sluchanie, pisanie, gramatyka*), a także zajęcia *język marketingu i copywritingu*.

Powyżej wymienione nieprawidłowości w sposobie formułowania efektów jasno ukazują, że zarówno w przypadku wielu ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się jak i efektów sformułowanych dla poszczególnych zajęć nie opisano jasno wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, które nabyć mają studenci, co w konsekwencji prowadzi do braku możliwości poddania tych efektów skutecznej i wiarygodnej weryfikacji.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne z misją i strategią Uczelni, zakładającymi zapewnienie wysokiej jakości kształcenia dającego absolwentom konkurencyjną pozycję na dynamicznie rozwijającym się rynku pracy. Koncepcja kształcenia nie nawiązuje jednak prawidłowo do dyscyplin naukowych, ponieważ a) niewłaściwie definiuje językoznawstwo, będące dyscypliną wiodącą, wiążąc je z operacyjną kompetencją językową, b) zakłada pozyskanie wiedzy i umiejętności wychodzących poza zakres dyscypliny ekonomia i finanse.

Koncepcja i cele kształcenia nie są w pełni zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, ponieważ wskazanie zbyt szerokiego katalogu zawodów, do wykonywania których ma przygotowywać kierunek nie pozwala na kompleksowe kształcenie w zakresie każdego z nich. Również w dużej mierze z uwagi na niepoprawnie zaprojektowany katalog zawodów, koncepcja i cele kształcenia nie uwzględniają postępu w obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku.

Efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z koncepcją i celami kształcenia sprecyzowanymi dla kierunku, ponieważ nie odnoszą się do wszystkich zawodów uwzględnionych w koncepcji kształcenia (np. spedytor, handlowiec, specjalista ds. ofertowania czy asystent w dziale finansowym), a przywołano w nich jedynie dwa zawody – tłumacza i specjalisty językowego, przy czym drugi z tych zawodów nie został w koncepcji kształcenia ani w sposób eksplicytny ujęty, ani zdefiniowany. Efekty nie odnoszą się ponadto w pełni prawidłowo do dyscyplin naukowych, do których przyporządkowany został kierunek, ponieważ nie uwypuklono w nich wiodącej roli językoznawstwa, w dużej mierze sprowadzając je znaczeniowo do wiedzy językowej. Również efekty uczenia się sformułowane w odniesieniu do dyscypliny ekonomia i finanse nie odzwierciedlają kluczowej roli tej dyscypliny w kształceniu na kierunku. Efekty odpowiadają ponadto profilowi praktycznemu jedynie w zakresie dwóch uwzględnionych w nich zawodów – tłumacza i niezdefiniowanego specjalisty językowego. Częściowo nie odpowiadają również 6. poziomowi PRK, ponieważ przypisano je w sposób błędny do charakterystyk tego poziomu, a niektórych z nich w efektach w ogóle nie uwzględniono. Efekty sformułowane są w sposób nieprawidłowy, ponieważ odnoszą się kilkakrotnie do tych samych lub częściowo zbieżnych obszarów wiedzy i umiejętności, są zbyt ogólnikowe lub niezrozumiałe, efekty dla zajęć są ponadto zbyt rozbudowane, a także powtarzają się w sylabusach zajęć wielosemestralnych. Skutkuje to brakiem możliwości stworzenia w pełni efektywnego systemu ich weryfikacji.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: 1) nieprawidłowo skonstruowanego katalogu zawodów, do których przygotowywać ma kierunek, 2) braku definicji zawodu specjalisty językowego, który ujęty został w efektach uczenia się; 3) nieprawidłowości związanych z przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin naukowych, 4) efektów

uczenia się nieuwzględniających założonych w koncepcji kształcenia kompetencji powiązanych z działalnością zawodową właściwą dla kierunku, 5) sformułowania ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się w sposób w sposób poddający się różnym interpretacjom i nieodpowiadający koncepcji kształcenia oraz charakterystykom Polskiej Ramy Kwalifikacji; 6) sformułowanie szczegółowych efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć sposób zbyt rozbudowany, niejasny i w przypadku zajęć wielosemestralnych nieuwzględniający progresu kompetencji w kolejnych semestrach.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

1. Zawężenie katalogu zawodów, do wykonywania których celowo przygotowuje kształcenie na kierunku.
2. Zdefiniowanie zawodu specjalisty językowego.
3. Osadzenie koncepcji kształcenia w dyscyplinach naukowych w sposób uwzględniający właściwe dla nich zakresów znaczeniowe.
4. Przeprojektowanie zestawu efektów uczenia się z uwzględnieniem założonych w koncepcji kształcenia kompetencji związanych z przygotowaniem absolwenta do pełnienia określonych ról zawodowych.
5. Sformułowanie ogólnych efektów uczenia się w sposób:
  - a) odpowiadający koncepcji kształcenia i zgodnie z przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin naukowych;
  - b) zgodny ze wszystkimi charakterystykami Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomu 6;
  - c) zrozumiały, nie poddający się różnym interpretacjom.
6. Sformułowane szczegółowych efektów dla zajęć w sposób:
  - a) zrozumiały, specyficzny i nierozbudowany,
  - b) w przypadku kursów wielosemestralnych uwzględniający progres i zakres kompetencji przewidzianych do opanowania w kolejnych semestrach.
7. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe proponowane na kierunku lingwistyka dla biznesu zawierają grupę treści podstawowych i kierunkowych, obejmujących głównie praktyczną naukę języka angielskiego, treści

oferowane w ramach zajęć wybieralnych, powiązane z kształceniem w zakresie drugiego języka obcego, treści odnoszące się do zagadnień z zakresu ekonomii i zarządzania, oraz treści zajęć określonych jako pozostałe, w obrębie których umiejscowiono m. in. zajęcia zawierające treści powiązane z dyscypliną wiodącą – językoznawstwem. Przygotowanie zawodowe stanowią zajęcia umiejscowione symetrycznie w grupach zajęć podstawowych i kierunkowych (dla języka angielskiego) oraz zajęć wybieralnych (dla języka B), których treści programowe obejmują m. in. zagadnienia z zakresu kultury danego obszaru językowego, języka specjalistycznego i tłumaczeń.

Treści programowe nie w pełni odpowiadają przyjętej na kierunku koncepcji kształcenia, ponieważ nie odwołują się prawidłowo do proporcji przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych, tj. nie podkreślają wiodącej roli językoznawstwa. Zajęcia zawierające treści o charakterze językoznawczym (są to: *podstawy lingwistyki teoretycznej i lingwistyki tekstu, lingwistyka kulturowa, teoria i praktyka przekładu, tłumaczenia ustne z elementami tłumaczenia symultanicznego, tłumaczenia ustne z elementami tłumaczenia symultanicznego (język B), tłumaczenia specjalistyczne (ekonomiczne/prawnicze) oraz tłumaczenia specjalistyczne (ekonomiczne/prawnicze) (język B)*) nie stanowią głównej grupy zajęć w kształceniu na kierunku, co widać wyraźnie w liczbie punktów ECTS, które do nich przypisano – 21 ECTS. Dla porównania, zajęcia mające zawierać treści programowe z dyscypliny ekonomia i finanse, oszacowano na 27 ECTS. Należy przy tym stwierdzić, że przewidziane w programie studiów w ramach zajęć *ekonomia i zarządzanie* treści programowe skoncentrowane zostały zasadniczo w dyscyplinie nauk o zarządzaniu i jakości, co nie jest zgodne z przypisaniem kierunku do dyscypliny naukowej ekonomia i finanse. W ramach wskazanego zajęć realizowane są treści z zakresu podstaw zarządzania, marketingu, negocjacji, przedsiębiorczości, finansów i rachunkowości przedsiębiorstw, komunikacji międzykulturowej, prawa gospodarczego i podatkowego oraz podstaw ekonomii, międzynarodowych stosunków gospodarczych i międzynarodowych kontraktów handlowych. Treści osadzone w dyscyplinie ekonomia i finanse mają więc dosyć marginalne znaczenie.

Treści powiązane z dyscypliną językoznawstwo nadmiernie koncentrują się na elementach wiedзовych i marginalizują treści powiązane z umiejętnościami i kompetencjami społecznymi. Ilustrują to na przykład treści programowe zajęć *lingwistyka kulturowa*, prowadzonych w formie wykładu, które obejmują takie zagadnienia (wybrane), jak: „Językowy a Kulturowy Obraz Świata. Metafory jako przedmiot badań lingwistyki kulturowej. Prezentacja teorii i badań badaczy światowych (szczególnie Lakoffa i Johnsona). Prezentacja teorii i badań badaczy światowych (szczególnie Lakoffa i Johnsona). Stereotypy etniczne w różnych językach, stereotypy językowe. Konceptualizacje kulturowe – schematy kulturowe, kategorie kulturowe a język”. Treści te nie odnoszą się do zastosowania wiedzy w sposób właściwy dla kształcenia na profilu praktycznym ani do kompetencji związanych z działalnością zawodową, do której przygotowują ma kierunek. Podobnie, w przypadku zajęć *podstawy lingwistyki teoretycznej i lingwistyki tekstu*, prowadzonych zarówno w formie wykładu jak i ćwiczeń, dla ćwiczeń zaplanowano m.in. treści takie jak: „Porządkowanie, charakterystyka i porównywanie odmian systemowych i funkcjonalnych języka (język ogólny, naukowy, oficjalny i potoczny, gwary, dialekty, socjolekty, słownictwo profesjolektalne). Klasyfikowanie i rozróżnianie form komunikacji werbalnej i komunikacji pozawerbalnej”. Przytoczone treści odnoszą się do umiejętności takich jak porównywanie, klasyfikowanie czy porządkowanie informacji, jednak nie są one ukierunkowane na przygotowanie studentów do zastosowania wiedzy w sposób właściwy dla kształcenia na kierunku o profilu praktycznym.

Treści powiązane z dyscypliną ekonomia i finanse ograniczają się do podstawowych pojęć z dyscypliny, takich jak popyt i podaż, dochód narodowy, produkcja, wzrost i rozwój gospodarczy, budżet, inflacja, bezrobocie. Treści te nie są zatem kompleksowe i nie obejmują zatem wiedzy strukturalnej z zakresu dyscypliny ekonomia i finanse oraz jej zastosowania, ponieważ nie zaplanowano bowiem treści związanych z metodami i narzędziami właściwymi dla analizy procesów ekonomicznych, w tym treści z zakresu analizy statystycznej danych.

Treści programowe dla zajęć mających w założeniu stanowić praktyczne przygotowanie zawodowe nie w pełni uwzględniają normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, ponieważ nie odnoszą się do wiedzy, umiejętności kompetencji społecznych powiązanych ze wszystkimi zawodami wymienionymi w koncepcji kształcenia, do których miałyby przygotowywać kierunek. Treści programowe dla tych zajęć uwzględniają jedynie normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej tłumacza oraz (w mniejszym stopniu i domyślnie) specjalisty językowego.

Treści programowe w zakresie dyscypliny językoznawstwo są kompleksowe i specyficzne dla zajęć. Obejmują one zagadnienia z kanonu tematycznego językoznawstwa (np. rozróżnienie między językoznawstwem wewnętrznym a zewnętrznym, czy diachronicznym a synchronicznym), a także dotyczące opisu podsystemów języka (morfologia, składnia, fonologia) i działów językoznawstwa takich jak semantyka, czy pragmatyka. Treści zajęć powiązanych z dyscypliną językoznawstwo zapewniają osiągnięcie przez studentów sformułowanych dla tych zajęć efektów z kategorii wiedzy i umiejętności, jednak nie umożliwiają osiągnięcia efektów z kategorii kompetencji społecznych. Nieprawidłowość ta jest zauważalna w przypadku m. in. takich zajęć językoznawczych, jak *lingwistyka kulturowa* (treści nie zapewniają osiągnięcia efektu EK6: „jest otwarty, wrażliwy i szanuje osoby z innych środowisk kulturowych podczas wykonywania pracy zawodowej”, ponieważ nie dotyczą one kształtowania postaw otwartości czy tolerancji, w szczególności w kontekście zawodowym, oraz zajęć podstawy lingwistyki ogólnej i lingwistyki tekstu (błędnie założono, że wymienione w sylabusie zajęć treści programowe, dotyczące m. in. Wiedzy z zakresu subdyscyplin językoznawstwa oraz systemu językowego pozwolą na osiągnięcie efektu EK7: „ma świadomość poziomu posiadanej przez siebie wiedzy i jest gotów do jej poszerzania, aby wykorzystać efektywnie swoją wiedzę i kompetencje do pracy zawodowej, dbając o dorobek i tradycje zawodu”). Problem braku treści programowych umożliwiających osiągnięcie efektów z kategorii kompetencji społecznych jest szerszy i dotyczy wielu zajęć w programie studiów. Dla przykładu, jest on obecny również w przypadku zajęć *język marketingu i copywriting* (treści nie zapewniają osiągnięcia efektu EK6: „student dąży do myślenia w sposób przedsiębiorczy, wykazując swoim działaniu i współpracy w grupie troskę o poszanowanie odmienności kulturowej i właściwe rozstrzygnięcie dylematów etycznych w kontekście działań na języku marketingu, mając świadomość konieczności wymagania takich postaw od innych”, ponieważ nie dotyczą odmienności kulturowej ani dylematów etycznych, a także przede wszystkim kształtowania postaw i wymagania ich od innych), a także zajęć *konwersacje biznesowe, teoria i praktyka przekładu, konwersacje biznesowe (język b) – JN oraz JR*.

Zaprojektowane treści programowe nie zapewniają uzyskania wszystkich efektów uczenia się w zakresie dyscypliny ekonomia i finanse. Przykładowo nie uwzględnia one niezbędnej wiedzy do osiągnięcia kluczowego z punktu widzenia przygotowania absolwenta do pełnienia wskazanych ról zawodowych efektu LB_U18 (potrafi) „opisywać zjawiska i procesy gospodarcze z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych i dostępnych źródeł informacji wykorzystując narzędzia informatyczne”. W treściach programowanych nie przewidziano bowiem zajęć z analizy danych mikro

– i makroekonomicznych, w tym podstawowej analizy statystycznej, warunkującej poprawne przeprowadzanie założonego opisu procesów gospodarczych.

Treści programowe zajęć z zakresu praktycznej nauki języka angielskiego (jak również języka drugiego), dotyczące poszczególnych sprawności językowych, takich jak mówienie, czytanie, słuchanie i pisanie, a także podsystemów języka: gramatyki czy wymowy są kompleksowe i specyficzne dla programu studiów. Oferowane treści programowe nie są jednak w pełni odpowiednio dobrane pod względem reprezentowanego przez studentów poziomu biegłości językowej na poszczególnych semestrach, ponieważ zawierają elementy języka specjalistycznego, który wymaga solidnej podbudowy w postaci dość wysokiego poziomu kompetencji w języku ogólnym. Problem ten jest zauważalny na przykład w przypadku treści programowych dla zajęć *PNJA czytanie*, realizowanych w pierwszym semestrze studiów, w których zawarto m. in. czytanie tekstów z zakresu komunikacji korporacyjnej czy na takie tematy jak inflacja, produkt krajowy brutto, bezrobocie, mierzenie satysfakcji klienta, przy czym wstępny poziom językowy studentów w tym semestrze (A2+) nie jest poziomem wystarczającym do realizacji takich treści. Znacznie bardziej rażące przykłady niedopasowania treści programowych do poziomu językowego studentów odnotować można w przypadku zajęć z języka B. Treści programowe *lektoratu języka obcego (język B) – język niemiecki* (semestr 1), podobnie jak w przypadku wyżej przytoczonych zajęć, obejmują takie zagadnienia, jak: formalności w biurze (dział kadr), rozwiązywanie problemów w biurze; zlecenia, zakład przemysłowy: zwiedzanie zakładu, struktura firmy (działy i funkcje), wywiady z pracownikami przedsiębiorstwa, relacja z wizyty w zakładzie). Są one zbyt zaawansowane, biorąc pod uwagę, że studenci rozpoczynają naukę od zera, a projektowany poziom biegłości językowej po ukończeniu tego semestru to A1+. Podobna nieprawidłowość pojawia się również w przypadku tych samych zajęć kontynuowanych w semestrze 2, a także innych zajęć powiązanych z językiem drugim, jednak nie włączonych do zajęć z zakresu praktycznej nauki języka, a stanowiących element praktycznego przygotowania zawodowego: *tłumaczenia ustne z elementami tłumaczenia symultanicznego (język chiński)*. Treści dla tych zajęć zakładają m. in. wykonywanie tłumaczeń konsekutywnych tekstów o tematyce społecznej, kulturowej i biznesowej z wykorzystaniem notatek i z pamięci. Przy zakładanym poziomie studentów A1+, realizacja takich treści nie jest możliwa, a przynajmniej mało efektywna. Powyższy problem dotyczący realizacji zbyt zaawansowanych treści podczas zajęć z języka drugiego został potwierdzony podczas spotkania ze studentami, którzy zwrócili uwagę na niewystarczającą ilość treści z zakresu języka ogólnego i nadmierne skupienie się od początku kształcenia w tych językach na języku specjalistycznym, co skutkuje w ich ocenie nieprawidłowym i niesatysfakcjonującym rozwojem kompetencji językowej.

W przypadku niektórych zajęć stanowiących w założeniu Uczelni praktyczne przygotowanie zawodowe, treści programowe nie są dla nich specyficzne. Dla kilku zajęć z tej grupy zaproponowano treści programowe powiązane z tłumaczeniem, mimo, że nazwa zajęć nie sugeruje bezpośrednio ukierunkowania na tego typu działania. Przykładem takich zajęć jest *korespondencja handlowa (język B) – język rosyjski*, a także *język marketingu i copywriting*. Tak wyraźne nastawienie na treści programowe powiązane z tłumaczeniami potwierdza przedstawioną w kryterium 1 obserwację płynącą z analizy efektów uczenia się, że kształcenie na kierunku sprowadza się głównie do wykształcenia umiejętności zawodowych powiązanych z zawodem tłumacza (bądź niezdefiniowanego specjalisty językowego przygotowanego m. in. do wykonywania zadań związanych z tłumaczeniem).

Innym uchybieniem związanym z treściami programowymi dla zajęć mających stanowić praktyczne przygotowanie zawodowe jest ich niewłaściwy dobór pod względem umożliwienia osiągnięcia przez studentów założonych dla zajęć efektów uczenia się, głównie z zakresu umiejętności i kompetencji

społecznych. Przykładem są treści programowe dla zajęć *konwersacje biznesowe (język B) – język rosyjski*, które obejmują następujące zagadnienia: „Prezentacja firmy. Biznesowa rozmowa telefoniczna. Etykieta werbalna i niewerbalna. Organizacja kontaktów służbowych. Negocjacje w biznesie. Spotkania służbowe. Reklama jako ważny czynnik biznesu.” Nie prowadzą one do osiągnięcia efektu EK2: „Posługuje się strukturami leksykalno-gramatycznymi formułując poprawne wypowiedzi ustne adekwatnie do poziomu językowego dla sem. 5 – B1” (*nota bene*, nie powiązanego z praktycznymi umiejętnościami zawodowymi) ani EK3: „Kompetencje społeczne: Wykazuje odpowiedzialność w pełnieniu ról społecznych i w dbałości o tradycje zawodu.”

Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć są w większości poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się, z wyjątkiem tych sformułowanych dla niektórych zajęć z zakresu językoznawstwa oraz dla zajęć z zakresu tłumaczeń w języku B. W pierwszym przypadku, na realizację materiału powiązanego z zagadnieniami kluczowymi dla kierunku nie przewidziano wystarczającej liczby godzin zajęć. Przykładowo, w przypadku zajęć *lingwistyka teoretyczna i lingwistyka tekstu* realizację materiału dotyczącego m. in. z takich subdyscyplin jak językoznawstwo stosowane, kulturowe, korpusowe, kognitywne zaplanowano jedynie na 4 godziny dydaktyczne, co nie pozwala na nabycie zaawansowanej wiedzy z zakresu tych zagadnień, a tym samym osiągnięcie efektów uczenia się dla tych zajęć. W przypadku zajęć z zakresu tłumaczeń w języku B (*tłumaczenia ustne z elementami tłumaczenia symultanicznego, narzędzie CAT w pracy tłumacza, tłumaczenia specjalistyczne (ekonomiczne/prawnicze)*), każdy z kursów oszacowany został na 2 punkty ECTS i realizowany jest przez dwa semestry, po 15 godzin w każdym. Taki wymiar zajęć nie jest wystarczający do wykształcenia umiejętności powiązanych z tłumaczeniem, przewidzianych w efektach uczenia się, które obejmują wykonywanie różnorodnych typów tłumaczeń (*liaison, konsekwentnych, a vista, szeptanych i symultanicznych*), pracę na różnych typach tekstów, w tym tekstów w rejestrach specjalistycznych, również z wykorzystaniem narzędzi CAT.

Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów łącznie oraz dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Sekwencja zajęć podana w planie studiów jest prawidłowa. Zajęcia o charakterze propedeutycznym (zajęcia z zakresu językoznawstwa, np. *podstawy lingwistyki teoretycznej i lingwistyki tekstu, lingwistyka kulturowa*, zajęcia z zakresu ekonomii) umiejscowione są w planie studiów w semestrach 1 i 2, poprzedzając inne zajęcia i będąc dla nich teoretyczną podbudową (np. zajęcia uszczegóławiające treści podstawowe z zakresu językoznawstwa, takie jak *teoria i praktyka przekładu czy gramatyka kontrastywna* czy zajęcia mające rozwijać praktyczne umiejętności zawodowe).

Kształcenie na kierunku odbywa się w formie: wykładów, seminariów, ćwiczeń, lektoratów, warsztatów językowych i laboratoriów oraz praktyk zawodowych. Jak wynika z proporcji podanych form zajęć, na kierunku przeważają formy sprzyjającej aktywnej postawie studenta, głównie warsztaty. W tej formie prowadzone są głównie zajęcia z zakresu *praktycznej nauki języka* oraz zajęcia stanowiące praktyczne przygotowanie zawodowe.

Program studiów formalnie umożliwia wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze 84 punktów ECTS, a więc nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie. Do grupy zajęć wybieralnych zaliczono zajęcia z grupy zajęć B (powiązane

z językiem drugim), *seminarium dyplomowe* oraz praktyki zawodowe. Jednakże w przypadku zajęć w grupie zajęć B, oszacowanych łącznie na 37 punktów ECTS, wybór ten nie jest w przypadku wszystkich studentów wyborem realnym, ponieważ odbywa się w trakcie rekrutacji, w momencie, kiedy kandydaci nie mają pewności czy zajęcia uwzględniające kształcenie we wszystkich trzech językach (niemieckim, rosyjskim i chińskim) zostaną w rzeczywistości uruchomione. Zatem przynajmniej dla części studentów wybór zajęć powiązanych z drugim językiem jest wyborem pozornym. Ponadto, praktyki zawodowej nie można zaliczyć do puli zajęć do wyboru, ponieważ w tym przypadku wybór odnosi się do miejsca odbywania praktyk i osoby opiekuna praktyk w zakładzie pracy, a nie do zajęć, jako że wszyscy studenci osiągają podczas tych zajęć te same efekty uczenia się poprzez te same treści programowe określone w jednym sylabusie i programie praktyk. Wyłączenie zajęć z grupy zajęć B oraz praktyk zawodowych z zajęć do wyboru skutkuje niespełnieniem warunku formalnego określonego w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. z 2018 r. poz. 1861, z późn. zm.).

Program studiów formalnie zawiera zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymiarze 92 ECTS, co stanowi nieco ponad 50% całkowitej liczby punktów ECTS. Zajęcia te jednak nie stanowią praktycznego przygotowania zawodowego studentów w odniesieniu do większości zawodów wymienionych w koncepcji kształcenia. O ile w puli zajęć kształtujących umiejętności praktyczne znalazły się takie, które w sposób właściwy przygotowują studentów do wykonywania zawodu tłumacza (lub zawodu powiązanego, czyli specjalisty językowego), tj. prowadzone są w warunkach właściwych dla tego zakresu działalności zawodowej i w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów, o tyle nie znajdują się w tej grupie zajęcia, które zapewniałyby praktyczną wiedzę i umiejętności przygotowujące studentów do pracy w charakterze specjalisty ds. rozliczeń, asystenta w dziale HR, handlowca czy spedytora. Wiele zajęć włączonych do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne zapewnia jedynie przygotowanie językowe z zakresu języka specjalistycznego (np. *konwersacje biznesowe* czy *korrespondencja handlowa*). Z uwagi na powyższe, należy stwierdzić, że na kierunku nie zapewniono zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze.

Plan studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie języka kierunkowego (język angielski). Niemniej jednak, w programie studiów dla naboru 2022/2023 zajęcia nakierunkowane na rozwój umiejętności w tym języku zapewniają jedynie osiągnięcie przez studentów poziomu B2+ i kończą się po czwartym semestrze studiów. Nie wiadomo natomiast, w jaki sposób Uczelnia zapewnia osiągnięcie przez studentów poziomu C1, przewidzianego efektami uczenia się. Dodatkowo, na kierunku oferowane są zajęcia poświęcone rozwijaniu znajomości drugiego języka do poziomu B2 (w zakresie języka niemieckiego lub rosyjskiego) lub A2 (w zakresie języka chińskiego). Jeśli chodzi o język niemiecki i język rosyjski, zajęciom tym (*lektorat, praktyczna nauka języka oraz fonetyka artykulacyjna*) przypisano 16 punktów ECTS, co przekłada się na 255 godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów oraz pracę własną w wymiarze 170 godzin. W przypadku rozpoczęcia nauki tych języków od początku, nie jest możliwe osiągnięcie poziomu B2 założonego w efektach uczenia się dla kierunku, ponieważ, według wytycznych ESOKJ, progres od poziomu 0 do poziomu B2 wymaga co najmniej 500 godzin nakładu pracy ucznia/studenta, co odpowiada co najmniej 16 punktom ECTS.

Program studiów zapewnia w odpowiednim wymiarze zajęcia z dyscypliny nauk społecznych, co wynika z przyporządkowania kierunku w 25% do dyscypliny ekonomia i finanse.

Metody kształcenia stosowane na kierunku są różnorodne i w większości specyficzne dla zajęć. Dobór metod kształcenia skorelowany jest z celami poszczególnych zajęć, sformułowanych dla nich efektów uczenia się, zaplanowanych do realizacji treści programowych, a także formy zajęć. W przypadku wykładów stosuje się najczęściej metody podające, takie jak wykład informacyjny czy konwersatoryjny, któremu towarzyszy wykorzystanie prezentacji multimedialnej. Jeśli chodzi o zajęcia prowadzone w formie ćwiczeń, warsztatów i laboratoriów, metody kształcenia obejmują m. in. metody problemowe (w tym aktywizujące) takie jak symulacje, dyskusje, burze mózgów czy studia przypadku, oraz metody praktyczne, takie jak projekt czy ćwiczenia. Tak dobrane metody są zorientowane na studentów, motywują ich do samodzielności i aktywnego udziału w procesie uczenia się, jednak nie w przypadku wszystkich zajęć zapewniają osiągnięcie efektów uczenia się, co jest zauważalne przede wszystkim w odniesieniu do zajęć, które w założeniu Uczelni stanowią przygotowanie zawodowe. Nieliczne zajęcia skorelowano z metodami kształcenia umożliwiającymi wykonywanie czynności praktycznych. W przypadku niektórych z tych zajęć zauważyć można odpowiedni dobór metod kształcenia (np. symulacje sytuacji rzeczywistych występujących podczas tłumaczeń ustnych czy wykonywanie tłumaczeń pisemnych z wykorzystaniem narzędzi CAT, zajęcia z *gier symulacyjnych*, tj. Branżowe Symulacje Biznesowe Revas w przypadku zajęć z *przedsiębiorczości*). Ocena programów poszczególnych zajęć pozwala jednak stwierdzić, że metody kształcenia nie zapewniają w pełni przygotowania do działalności zawodowej, głównie z powodu faktu, iż działalność ta nie została w pełni doprecyzowana. Zaplanowane metody dydaktyczne są dla wielu zajęć opisane w sposób ogólny (najczęściej wymienione w formie listy), co nie daje pełnej informacji nt. zakresu ich wykorzystania w kształtowaniu założonych umiejętności praktycznych. Przykładowo, dla zajęć *język marketingu i copywriting*, mających (według informacji zawartych w załączniku dodatkowym nr 2) przygotowywać studentów do wykonywania zawodów takich jak pracownik biurowy, specjalista ds. obsługi klienta, specjalista ds. ofertowania, handlowiec, specjalista ds. rozliczeń oraz asystent w działach finansowych, księgowych i HR, wskazano metody kształcenia obejmujące m. in. symulację, analizę SWOT czy projekt, jednak nie zdefiniowano dla nich planowanego zakresu, w związku z czym nie można stwierdzić, czy i w jaki sposób symulacje czy projekt umożliwiają wykonywanie czynności praktycznych we wszystkich wyżej wymienionych obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku. Problem ten jest zauważalny również w przypadku metod dla innych zajęć mających kształtować umiejętności praktyczne, a będących *de facto* kursami z zakresu języka specjalistycznego, np. *komunikacja językowa w biznesie (słownictwo fachowe)* (metody kształcenia to dyskusja panelowa, symulacja, projekt). Wykorzystane w procesie dydaktycznym metody kształcenia nie zapewniają ponadto osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się w obszarze wykorzystania odpowiednich narzędzi informatycznych w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku (za wyjątkiem narzędzi CAT wykorzystywanych w pracy tłumacza). W programie studiów nie przewidziano wykorzystania narzędzi informatycznych umożliwiający analizę danych ekonomicznych, np. danych rynkowych/branżowych, czy też danych finansowych przedsiębiorstwa. Student nie zostaje również zapoznany z typowym oprogramowaniem wspierającym procesy zarządzania przedsiębiorstwem w obszarach finansów, zarządzania kadrami, łańcucha dostaw, usług, zaopatrzenia itd., pomimo, że Uczelnia deklaruje przygotowanie studenta do podejmowania pracy we wskazanych działach. W obowiązującym programie studiów przewidziano jedynie zajęcia z technologii informatycznych w biznesie, co jest jednak nieadekwatne do istniejących w tym zakresie potrzeb.

Metody kształcenia w założeniach umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka angielskiego na poziomie C1, a także drugiego języka obcego na poziomie B2 (język niemiecki lub rosyjski) lub A2 (język chiński). Metody te obejmują m. in. dyskusje, burze mózgów, odrywanie ról,

pracę z podręcznikiem, pracę z tekstem, nagrania własne i ćwiczenia praktyczne. Metody kształcenia umożliwiają również dostosowanie procesu uczenia się, także z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również realizowanie indywidualnych ścieżek kształcenia. Metody i techniki kształcenia na odległość są wykorzystywane pomocniczo.

Praktyki zawodowe zaplanowano w czterech etapach, co zazwyczaj odzwierciedlają założone dla nich efekty uczenia się uwzględniające progresję kompetencji oraz ich zróżnicowanie na kolejnych semestrach realizacji praktyk. Jednakże, w przypadku etapu trzeciego i czwartego takie zróżnicowanie nie zostało uwzględnione – powtórzono ten sam katalog efektów uczenia się i w efekcie studenci dwukrotnie osiągają ten sam zestaw efektów, przy czym komplet już na przedostatnim etapie praktyk.

Efekty uczenia się dla praktyk są sformułowane generycznie, gdyż nie odnoszą się do żadnej konkretnej branży ani zakresu działalności zawodowej, poza usługami tłumaczeniowymi, które wymieniono w koncepcji kształcenia. Dominują więc sformułowania takie, jak: „w zakładzie pracy, gdzie odbywał praktykę” czy „w branży, w której działa placówka”. Efekty nie określają zatem, o jakiego typu działalność zawodową chodzi, zatem praktyka może odbywać się dosłownie wszędzie, a wiązanie efektów z nieokreślonym, np. branżowo, miejscem praktyk, skutkuje przypadkowością osiąganych efektów, które zależne są od typu organizacji, branży itp. Problem ten potwierdza dokumentacja praktyk, w szczególności szeroki zakres prac praktykanta np. czynności księgowo, obsługa systemów rezerwacyjnych, wykonywanie tłumaczeń literackich, które nie są powiązane z zakładanymi dla praktyk efektami uczenia się i nie umożliwiają ich osiągnięcia, choćby dlatego, iż żaden z efektów nie dotyczy prac związanych z księgowością, usługami turystycznymi czy też tłumaczeniami literackimi.

Powiązanie efektów uczenia się przyjętych dla praktyk z efektami dla innych zajęć nie jest w pełni prawidłowe, gdyż na przykład, w semestrze 2, na pierwszym etapie praktyk, sformulowano efekt dotyczący instalowania i dostosowywania ustawień w oprogramowaniu komputerowym wspomagającym produktywność pracy lingwisty, a program studiów nie przewiduje w semestrze 1 ani wiedzy, ani umiejętności dotyczących tego rodzaju oprogramowania. Problemem powiązaniem, znacznie istotniejszym, jest brak zgodności zakresu czynności wykonywanych podczas praktyk (uwidocznione są one w dziennikach) z treściami wynikającymi z przyjętych dla praktyk efektów uczenia się.

Inna nieprawidłowość w efektach to ich zagregowany charakter, co utrudnia lub wręcz uniemożliwia właściwą weryfikację efektów. Dla każdego etapu praktyk określono 3-4 efekty, a każdy z nich jest złożony – w jego skład wchodzi dwa lub trzy odrębne, niepowiązane ze sobą efekty, które powinny być odrębnie weryfikowane na przykład: „Używa słownictwa fachowego i tłumaczy teksty (...). Opisuje profil odbiorcy usług placówki/ firmy (...), stosuje się do procedur obsługi klienta i/lub współpracy z dostawcami w miejscu praktyki.”, gdzie widoczne są co najmniej 3 efekty – jeden związany z umiejętnościami językowymi, drugi z zakresu ekonomii/ zarządzania, trzeci z komunikacji z klientem, których nie można ocenić w sposób zagregowany.

Dobór treści programowych dla praktyk zawodowych nie zawsze umożliwia osiągnięcie pełnego katalogu efektów uczenia się dla danego etapu praktyki. Dla przykładu, w semestrze 3 nie uwzględniono treści programowych umożliwiających osiągnięcie efektu „na podstawie obserwacji w miejscu praktyki analizuje działania i kierunki zmian w branży, w której działa dana placówka i sporządza zestawienie wyciągniętych przez siebie wniosków”, w semestrze 4 efektu „tworzy pamięci tłumaczeniowe i bazy terminologiczne”.

Podobnie jak efekty uczenia się, treści programowe nie wskazują jasno na sfery działalności zawodowej, a ich generyczny charakter nie lokuje ich jasno w obrębie konkretnego zawodu, zawodów, obszarów działalności zawodowej czy też branż.

Nie w pełni właściwy jest też dobór miejsc praktyk. Studenci odbywający praktyki w małych lub wręcz jednoosobowych przedsiębiorstwach nie mają możliwości osiągnięcia efektu np. „student angażuje się w pracę zespołu (...)” i „współpracuje w grupie podczas realizacji projektów zespołowych” albo „współpracuje z bardziej doświadczonymi pracownikami”, czy też w zakładach pracy, które nie są przedsiębiorcami (np. NGO, JST): „kieruje się zasadami etyki zawodowej, zwłaszcza zgodnością z ustawą o prawie autorskim oraz prawie przedsiębiorców”.

Wymiar praktyk zgodny jest z wymaganiami i wynosi 6 miesięcy, co wyraża się w 960 godzinach i 32 ECTS. Harmonogram praktyk obejmuje semestry 2-5, kolejno po: 240 godz. i 8 ECTS, 180 godz. i 6 ECTS, 360 godz. i 12 ECTS oraz 180 godz. i 6 ECTS. Nie w pełni właściwe jest umiejscowienie pierwszego etapu praktyk już w semestrze 2, w którym przewidziano efekt dotyczący oprogramowania stosowanego w pracy lingwisty, o czym już była mowa. **Rekomenduje się** dostosowanie efektów uczenia się na pierwszym etapie praktyk do poziomu kompetencji studenta wynikających z realizacji programu studiów.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk obejmują następujące narzędzia: dziennik praktyk, ocena praktykanta, próbki tłumaczeń. Efekty uczenia się oceniane są przez opiekuna zakładowego oceną numeryczną, zgodnie z regulaminem studiów. Uczelniany opiekun jedynie potwierdza zaliczenie w dzienniku. Nie formułuje oceny jakościowej, wartościującej w odniesieniu do poszczególnych efektów.

Zaplanowane narzędzia weryfikacji są typowe dla praktyk zawodowych, jednakże ich szczegółowa konstrukcja i zawartość, a także sposób, w jaki są stosowane nie umożliwiają weryfikacji przyjętych dla praktyk efektów uczenia się. Dokumentacja praktyk nie potwierdza realizacji treści praktyk oraz osiągnięcia efektów uczenia się zawartych w programie. Dokumentacja praktyk zawiera wprawdzie kilka próbek tłumaczeń, jednakże nie noszą one znamion żadnej korekty jakościowej. Brakuje również informacji zwrotnej od zakładowego opiekuna praktyk w postaci komentarza lub oceny wykonanych zadań. Uniemożliwia to rzetelną weryfikację przez opiekuna uczelnianego, który nie posiada wystarczających danych do oceny stopnia osiągnięcia efektów. Może opierać się on jedynie na bardzo lakonicznym, często hasłowym, wielokrotnie powtarzającym się opisie zakresu prac (często cały dzień pracy skwitowany jest jednym krótkim stwierdzeniem). Tak więc, choć dokumentacja praktyki zawiera tabelę z efektami uczenia się i są one oceniane przez opiekuna zakładowego, to dokonywana przez opiekuna uczelnianego końcowa ocena nie ma charakteru kompleksowego i tylko pozornie odnosi się do zakładanych efektów uczenia się.

Liczba opiekunów praktyk z ramienia Uczelni nie jest wystarczająca. Podczas wizytacji potwierdzono, że opiekun ma zbyt wiele obowiązków związanych z prowadzeniem tych zajęć. Opiekun zakładowy, to zazwyczaj jedna osoba wyznaczana przez przyjmujący zakład pracy, co pozornie zaspakaja potrzebę procesu dydaktycznego - zastrzeżenia budzą jego kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje, które, w zależności od miejsca, gdzie praktyka się odbywa, są raz właściwe, raz niewłaściwe w odniesieniu do zaplanowanych dla praktyk efektów. Podczas wizytacji stwierdzono, iż praktykodawcą odsyła do Uczelni prace wykonane przez student podczas praktyk, gdyż sam nie jest w stanie ich ocenić. Uczelnia nie określiła wymogów jakościowych, jakie stawiane są opiekunowi zakładowemu praktyk, w tym odnoszących się do jego kompetencji językowych i doświadczenia

związanego z wykorzystaniem języka angielskiego (lub/i niemieckiego) w pracy zawodowej ani sposobów weryfikacji tych kompetencji.

Infrastruktura miejsc praktyk jest raz prawidłowa i umożliwia osiągnięcie efektów uczenia się, a raz nieprawidłowa. Praktykodawcy w większości nie posiadają oprogramowania typu CAT, którego wykorzystanie zakładane jest w programie praktyk czy też strony internetowej, która byłaby miejscem zamieszczania wyników pracy praktykanta. Posiadają natomiast zazwyczaj infrastrukturę, która umożliwia osiągnięcie efektów powiązanych z wykorzystaniem pakietu biurowego i przygotowaniem np. prezentacji, zestawień itp. Uczelnia stosuje wprawdzie arkusz oceny miejsca praktyk/praktykodawcy, ale nie formułuje w nich kryteriów jakościowych umożliwiających weryfikację prawidłowości doboru tych miejsc, a pracodawca sam podejmuje decyzję, czy jego zakład pracy jest miejscem właściwym. W efekcie, odpowiedzialność za poprawność doboru i możliwość osiągnięcia efektów uczenia się podczas praktyk spoczywa nieprawidłowo na praktykodawcy, a nie na Uczelni, która to jest obowiązana dbać o wysoką jakość realizacji programu studiów, w tym praktyk zawodowych.

W Uczelni obowiązuje regulamin określający procedurę odbywania praktyk przez studentów wszystkich kierunków studiów, a także dodatkowy, uszczegółwiający zasady organizacji praktyk zawodowych na ocenianym kierunku. W dokumentach określono cele praktyk, zasady organizacji, terminy odbywania praktyk, wskazano osoby odpowiedzialne za organizację i nadzór nad praktykami, w tym wyszczególniono ich zadania oraz zakresy odpowiedzialności, wymieniono obowiązki studenta, a także sprecyzowano warunki zaliczenia. Regulamin kierunkowy wprawdzie odwołuje się do miejsc praktyk, ale nie wskazuje jasnych kryteriów doboru takiego miejsca. Wytyczne mieszają kategorie form organizacyjnych z branżami, profilami współpracy tych podmiotów (jedną z wytycznych jest współpraca międzynarodowa) i są niezrozumiałe. Ponadto, jest to katalog otwarty (np. przedsiębiorstwa produkcyjne i handlowe, JST, agencje itp.), co oznacza, że student może odbywać praktykę w zasadzie w każdej funkcjonującej organizacji. W przypadku wskazania miejsca odbywania praktyk przez studenta, zatwierdza je uczelniany opiekun praktyk. W przepisach Uczelni brak jest jednak szczegółowej procedury, w tym reguł, zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta, chociaż regulamin praktyk obowiązujący dla kierunku taką możliwość dopuszcza, zarówno w kraju, jak i za granicą. Nie określono również warunków kwalifikowania na praktykę, trybu i formy przeprowadzania hospitacji praktyk, współpracy osób nadzorujących praktyki na kierunku z opiekunami praktyk, a także ich sposobów komunikowania się.

Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla studentów. W przypadku samodzielnego wskazania przez studenta miejsca odbywania praktyki, opiekun zatwierdza to miejsce w oparciu o z góry określone i formalnie przyjęte kryteria jakościowe

Wewnętrzne procedury jakościowe, choć jasno zakładają monitoring i ewaluację programu praktyk, osób sprawujących nadzór nad praktykami z ramienia uczelni oraz opiekunów praktyk, realizacji praktyk, miejsc praktyk, a także efektów uczenia się osiągniętych na praktykach i dokonywane są systematycznie, z udziałem studentów, nie uściślają, w jaki sposób wyniki tych działań jakościowych są opracowywane oraz jakie mają znaczenie dla doskonalenia programu studiów. Przyjęte procedury nie skutkują więc doskonaleniem programu praktyk i jego realizacji, ponieważ nie zdiagnozowały nieprawidłowości odnoszących się do sformułowanych efektów uczenia się, treści programowych czy doboru miejsc praktyki i ich infrastruktury, a także do jakości doboru opiekunów praktyk w zakładach pracy. System zapewnienia jakości w odniesieniu do praktyk nie działa w pełni skutecznie.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się, tj. rozplanowanie zajęć nie jest w pełni zgodna z zasadami higieny pracy oraz nie w pełni umożliwia systematyczne uczenie się oraz efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się i nie pozwala studentom na równomierne rozłożenie wysiłku w czasie. Rozplanowanie zajęć jest problemowe w ostatnim semestrze studiów, w którym przewidziano aż 14 różnych zajęć, z czego trzy kończą się egzaminem. Mimo nominalnie mniejszego obciążenia godzinowego niż w przypadku wcześniejszych semestrów w odniesieniu do godzin realizowanych w bezpośrednim kontakcie z osobami prowadzącymi zajęcia, obciążenie to jest mniejsze tylko pozornie z uwagi na obiektywnie trudne i zaawansowane treści programowe zajęć realizowanych w tym semestrze (większość z nich to zajęcia wybieralne z grupy zajęć powiązanych z językiem B, a więc dotyczących tłumaczeń i języka specjalistycznego), a także potrzebę przygotowania się do wielu zaliczeń końcowych i egzaminów. Należy w tym kontekście zwrócić uwagę, że studenci w ostatnim semestrze studiów uczestniczą w seminarium dyplomowym, przygotowując pracę dyplomową, oraz przygotowują się do egzaminu dyplomowego. Powyższy problem został zasygnalizowany podczas spotkania ze studentami kierunku, którzy zwrócili uwagę na trudności w pogodzeniu w tym czasie wszystkich obowiązków. Nadmierne nagromadzenie zaliczeń i egzaminów w tym czasie powoduje, że czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się nie w pełni umożliwia rzetelną weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach. **Rekomenduje się** modyfikację planu studiów w taki sposób, aby zmniejszyć rzeczywiste obciążenie pracą studentów w trakcie ostatniego semestru studiów w celu umożliwienia im przygotowania pracy dyplomowej oraz przystąpienia do egzaminu dyplomowego.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe nie są w pełni zgodne z przyjętą na kierunku koncepcją kształcenia, ponieważ nie odzwierciedlają do przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych językoznawstwo oraz ekonomia i finanse. W odniesieniu do językoznawstwa, nie uwypuklają one wiodącej roli tej dyscypliny i sprowadzają się w dużej mierze do opisu elementów wiedzowych, nie uwzględniając tym samym praktycznych zastosowań wiedzy w tej dyscyplinie w działalności zawodowej, do której przygotowuje kierunek. Treści powiązane z dyscypliną ekonomia i finanse ograniczają się do podstawowych pojęć i nie obejmują wiedzy strukturalnej z zakresu dyscypliny ekonomia i finanse oraz jej zastosowań. Treści programowe zajęć stanowiących praktyczne przygotowanie zawodowe nie w pełni uwzględniają normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego

rynku pracy właściwych dla kierunku, ponieważ nie odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych powiązanych ze wszystkimi zawodami wymienionymi w koncepcji kształcenia; nie uwzględniają też wiedzy i umiejętności w zakresie wykorzystania narzędzi informatycznych w analizie i opisie zjawisk i procesów gospodarczych. Treści programowe powiązane z zajęciami z praktycznej nauki języka są kompleksowe i specyficzne dla kierunku studiów, jednak nie są one prawidłowo dobrane biorąc pod uwagę reprezentowany przez studentów poziom językowy. W przypadku zajęć zapewniających praktyczne przygotowanie zawodowe treści nie są zawsze specyficzne dla tych zajęć. Ponadto, treści programowe w przypadku wielu zajęć oferowanych w programie studiów nie zapewniają osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się, które dla tych zajęć zostały sformułowane, co jest przede wszystkim zauważalne w przypadku treści mających zapewnić osiągnięcie przez studentów efektów z kategorii kompetencji społecznych.

Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć są z reguły poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się, z wyjątkiem efektów dotyczących kompetencji językowej w języku drugim oraz efektów sformułowanych dla zajęć powiązanych z wykonywaniem tłumaczeń w tym języku. Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów łącznie oraz dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Sekwencja zajęć nie jest w pełni prawidłowa, ponieważ zakłada realizację zajęć z zakresu praktycznej nauki języka angielskiego jedynie w ciągu czterech semestrów studiów, co nie pozwala na osiągnięcie efektów powiązanych z poziomem biegłości językowej w tym języku. Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów łącznie oraz dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Program studiów formalnie umożliwia wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie, ale zasady funkcjonujące na kierunku w tym zakresie nie pozwalają studentom na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia, ponieważ wybrane zajęcia powiązane z drugim językiem obcym w trakcie rekrutacji nie zawsze są uruchamiane. Harmonogram realizacji programu studiów formalnie obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze punktów ECTS, ale zajęcia te w znaczącej części nie zapewniają przygotowania merytorycznego w odniesieniu do większości zawodów wymienionych w koncepcji kształcenia. Plan studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w ramach języka angielskiego, jednak zajęcia te nie pozwalają na osiągnięcie przez studentów zakładanego efektami uczenia się poziomu C1 w zakresie tego języka. Wymiar zajęć oraz wyrażony w punktach ECTS wymiar pracy studenta nie pozwalają ponadto na osiągnięcie poziomu B2 w zakresie drugiego języka obcego (niemieckiego lub rosyjskiego). W programie studiów zapewniono co najmniej 5 pkt. ECTS w ramach zajęć z dziedziny nauk społecznych.

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, ale nie umożliwiają osiągnięcia przez nich wszystkich efektów uczenia się, w szczególności efektów powiązanych z przygotowaniem do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, ponieważ nie są specyficzne dla większości zawodów ujętych w koncepcji kształcenia. Stosowane metody kształcenia umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka angielskiego na poziomie C1 i języka niemieckiego na

poziomie B2 i umożliwiają dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością.

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów nie w pełni zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Wymiar praktyk zawodowych spełnia wymogi formalne, jednakże harmonogram nie jest w pełni właściwy. Organizacja i nadzór nad realizacją praktyk, dobór miejsc odbywania, a także kompetencje opiekunów praktyk w zakładach pracy nie w pełni zapewniają prawidłową realizację praktyk. Uczelnia nie zapewnia właściwych miejsc praktyk wszystkim studentom, a przyjęte zasady nie gwarantują prawidłowego doboru miejsc praktyk i opiekunów praktyk w zakładach pracy.

Organizacja procesu nauczania nie w pełni zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się, a także weryfikację i ocenę efektów uczenia się, ponieważ nadmierne obciąża pracą studentów na ostatnim etapie studiów.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: 1) braku zgodności treści programowych z przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin naukowych; 2) nieuwzględnienia w treściach programowych zajęć językoznawczych praktycznych zastosowań wiedzy; 3) nieuwzględnienia w treściach programowych norm i zasad, a także aktualnego stanu praktyki w działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku; 4) doboru treści programowych, który nie zapewnia osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się sformułowanych dla zajęć; 5) doboru treści zajęć z zakresu praktycznej nauki języka angielskiego oraz drugiego języka obcego; 6) nieprawidłowo oszacowanego wymiaru zajęć oraz nakładu pracy mierzonego liczbą punktów ECTS w przypadku zajęć językoznawczych oraz zajęć rozwijających umiejętności tłumaczeniowe w języku drugim; 7) niezapewnienia studentom możliwości elastycznego kształtowania ścieżki kształcenia; 8) niezapewnienia zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze; 9) niezapewnienia zajęć umożliwiających osiągnięcie przez studentów poziomu C1 w zakresie języka angielskiego; 10) niewystarczającej do osiągnięcia właściwego poziomu biegłości językowej liczby punktów ECTS przypisanych zajęciom z drugiego języka; 11) niezapewnienie metod kształcenia umożliwiających osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się dotyczących praktycznych umiejętności wykorzystania narzędzi informatycznych w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku; 12) nieprawidłowości dotyczących praktyk zawodowych; 13) niewłaściwej organizacji procesu nauczania.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

1. Zapewnienie treści programowych odnoszących się do dyscyplin naukowych językoznawstwo oraz ekonomia i finanse w sposób odzwierciedlający ich rolę w kształceniu wyrażoną sposobem przyporządkowania.

2. Zapewnienie treści programowych odpowiadających praktycznemu profilowi kształcenia ukierunkowanych na aplikacyjną wiedzę z zakresu językoznawstwa oraz ekonomii i finansów, mającą zastosowanie w działalności zawodowej sprecyzowanej dla kształcenia na kierunku.
3. Uwzględnienie w treściach programowych norm i zasad, a także aktualnego stanu praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.
4. Zapewnienie treści programowych umożliwiających osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się.
5. Modyfikacja treści programowych zajęć z zakresu praktycznej nauki języka angielskiego oraz drugiego języka obcego w celu zapewnienia właściwego rozwoju kompetencji w tych językach.
6. Prawidłowe oszacowanie wymiaru zajęć oraz nakładu pracy studenta mierzonego liczbą punktów ECTS w przypadku zajęć językoznawczych oraz zajęć rozwijających umiejętności tłumaczeniowe w języku drugim.
7. Umożliwienie wszystkim studentom możliwości elastycznego kształtowania ścieżki kształcenia i wyboru zajęć tak, aby wybór ten dotyczył zajęć w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS.
8. Zapewnienie zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze punktów ECTS.
9. Zapewnienie zajęć kształtujących kompetencje językowe w zakresie języka angielskiego, prowadzących do uzyskania przez studentów poziomu C1 w skali ESOKJ.
10. Zwiększenie wymiaru godzinowego i liczby punktów ECTS przypisanych zajęciom z języka niemieckiego i rosyjskiego w sposób zapewniający osiągnięcie poziomu kompetencji językowej B2.
11. Zapewnienie metod kształcenia umożliwiających osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się dotyczących praktycznych umiejętności wykorzystania narzędzi informatycznych w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.
12. W zakresie praktyk zawodowych:
  - a) określić dla każdego etapu praktyk zawodowych uwzględniając progres kompetencji studentów odrębne efekty uczenia się oraz dostosować do nich treści programowe umożliwiające ich osiągnięcie;
  - b) uwzględnić w efektach uczenia się oraz treściach założenia koncepcji kształcenia, a także sformułować w nich jasne odniesienia do obszarów działalności zawodowej, do której przygotowywany jest student;
  - c) dostosować kryteria jakościowe zatwierdzania miejsc praktyk i opiekunów praktyk, zarówno uczelnianego, jak i zakładowego, w zakładach pracy w sposób umożliwiający ich właściwy dobór i takie dostosowanie zasad organizacji praktyki, aby umożliwiały wykonywanie czynności zapewniających osiągnięcie efektów uczenia się oraz realizację treści programowych;
  - d) zapewnić na ich podstawie właściwy dobór miejsc i opiekunów praktyk;
  - e) dostosować system monitorowania przebiegu i jakości praktyk w taki sposób, aby umożliwiał doskonalenie programu praktyk i ich realizacji oraz diagnozowanie ewentualnych nieprawidłowości.
13. Modyfikacja organizacji procesu nauczania w taki sposób, aby pozwalała na bardziej równomierne rozłożenie pracy studenta przez cały okres trwania studiów i tym samym efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na nauczanie i uczenie się.

14. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Zasady rekrutacji na kierunek lingwistyka dla biznesu są przejrzyste i selektywne. Warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia jest zdany egzamin maturalny („nowa matura”), egzamin dojrzałości („stara matura”), lub matura międzynarodowa. W przypadku matury międzynarodowej oraz egzaminu dojrzałości stosowane są odpowiednie przeliczniki punktów. Uwzględniono w nich zarówno kandydatów, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości przed 1992 r. (skala ocen: bardzo dobry, dobry, dostateczny), jak i po roku 1992 (skala ocen: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny, dopuszczający). Osoby z niepełnosprawnościami podlegają takiej samej procedurze rekrutacyjnej jak pozostali kandydaci. Cudzoziemcy mogą podejmować studia na zasadach określonych w stosownych przepisach prawa. W warunkach rekrutacji nie sprecyzowano, jaki poziom powinni prezentować kandydaci obcokrajowcy w odniesieniu do języka polskiego, co, biorąc pod uwagę zajęcia, podczas których wymagana jest zaawansowana znajomość języka polskiego (zajęcia tłumaczeniowe), nie gwarantuje wstępnych kompetencji językowych umożliwiających osiągnięcie efektów uczenia się sformułowanych dla takich zajęć. Rekrutacja odbywa się drogą elektroniczną. W pierwszej kolejności przyjmowani są laureaci i finaliści olimpiad, następnie pozostali kandydaci w kolejności określonej na podstawie sumy punktów uzyskanych w postępowaniu kwalifikacyjnym według listy rankingowej. W sporządzeniu listy rankingowej dla kandydatów na kierunek lingwistyka dla biznesu pod uwagę brane są wyniki z egzaminu z języka polskiego oraz dowolnego języka obcego, przy czym premiowane jest zdawanie egzaminu pisemnego na poziomie rozszerzonym, gdyż przelicznik punktowy w przypadku tego poziomu jest podwójny. Biorąc pod uwagę wiodącą rolę języka angielskiego na kierunku oraz wymagania wstępne dla wielu zajęć określone na poziomie A2+ ESOKJ, zasady te nie zapewniają kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności w tym języku na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się. Zasady rekrutacji są bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku lingwistyka dla biznesu.

Warunki rekrutacji nie uwzględniają natomiast informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparciu uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu. **Rekomenduje się** podanie takich informacji do wiadomości kandydatów.

Uczelnia wprowadziła procedury dotyczące potwierdzenia efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów dla kandydatów ubiegających się o przyjęcie na studia. Są one zgodne z przepisami prawa. Weryfikacji i potwierdzenia efektów uczenia się dokonuje Komisja ds. weryfikacji efektów uczenia się powoływana przez Rektora na wniosek dyrektora instytutu po wpłynięciu pełnej dokumentacji dotyczącej ubiegania się o potwierdzenie efektów uczenia się. Weryfikacja jest dokonywana w odniesieniu do efektów uczenia się określonych w programie studiów

dla kierunku i danego cyklu kształcenia. W skład Komisji wchodzi kierownik zakładu lub nauczyciel akademicki reprezentujący dyscyplinę naukową, których dotyczą efekty uczenia się, nauczyciel akademicki posiadający stopień co najmniej doktora i wiedzę w zakresie programu studiów, którego dotyczą efekty oraz nauczyciel akademicki – koordynator zajęć/nauczyciel prowadzący zajęcia, właściwy dla każdego zajęcia objętych procesem weryfikacji. Dodatkowo w pracach weryfikacyjnych może uczestniczyć przedstawiciel otoczenia społeczno-gospodarczego. Kandydat zobowiązany jest do wskazania konkretnych zajęć, efektów uczenia się zdefiniowanych w karcie tych zajęć oraz przedstawienia dokumentów i dowodów potwierdzających osiągnięcie efektów uczenia się.

Procedura potwierdzania efektów uczenia się jest wieloetapowa i obejmuje: 1) formalną weryfikację wniosku, 2) ocenę możliwości potwierdzenia efektów uczenia się, wskazanych przez kandydata, 3) przeprowadzenie weryfikacji. Weryfikacja polega na sprawdzeniu faktycznych umiejętności, kompetencji i wiedzy, zatem nie ogranicza się wyłącznie do oceny przedłożonych dokumentów. Forma weryfikacji efektów uczenia się może obejmować: egzamin ustny, egzamin pisemny, test, zadania, projekt, ćwiczenia. W wyniku weryfikacji kandydat otrzymuje ocenę w skali obowiązującej w Uczelni.

Procedury zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów.

Regulamin studiów uwzględnia możliwość przeniesienia z innej uczelni, w tym zagranicznej. Warunkiem jest spełnienie obowiązków wynikających z przepisów uczelni, w której kandydat studiował. Przeniesienie może być realizowane w ramach studiowanego dotychczas kierunku lub może być związane ze zmianą kierunku. Decyzję o przyjęciu podejmuje dyrektor instytutu po zapoznaniu się z przedstawioną dokumentacją dotychczasowego przebiegu studiów, obejmującą udokumentowanie osiągniętych efektów uczenia się. W przypadku rozbieżności wynikających z porównania efektów uczenia się dotychczas osiągniętych z obowiązującymi na podejmowanym kierunku studiów, student zobowiązany jest do uzupełnienia różnic programowych, które ustala dyrektor instytutu. Warunki i procedury zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz ich ocenę w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się na kierunku.

Zasady i procedury dyplomowania obejmują: a) zaliczenie *seminarium dyplomowego*, b) pracę dyplomową, c) egzamin dyplomowy. Zgodnie z ramowym programem dyplomowania dla kierunku, praca dyplomowa powinna spełniać wymogi dla praktycznego profilu studiów, przy czym zakłada się, „że proces pisania pracy jest sam w sobie procesem praktycznym, zmuszającym studenta do poszukiwania, syntezy i zestawiania informacji z różnych źródeł, stymulującym rzeczywiste zadania, z jakimi absolwent może spotkać się w przyszłości”, a także, że „praca może mieć formę problemową lub projektową. Może to być na przykład badanie jakości tłumaczeń, opracowanie dokumentacji, opracowanie koncepcji wdrożeniowej, przeprowadzenie analiz i in.”. W obu przypadkach (problem praktyczny i projekt), praca powinna składać się z części teoretycznej (wprowadzenie) oraz praktycznej (proponowanie rozwiązania omawianego problemu lub projekt). Zasady te są zgodne z praktycznym profilem studiów, choć trudno uznać samą czynność pisania za działanie prowadzące do stworzenia pracy o charakterze aplikacyjnym. Ponadto użycie czasownika „może” implikuje, że praca dyplomowa może mieć również inną formę, np. może to być praca teoretyczno-analityczna lub opisowa, co byłoby typowe dla badań podstawowych. Struktura pracy „powinna być logiczna (pierwsza część pracy powinna zawierać uwagi wstępne; druga – stanowić rozwinięcie poszczególnych wątków i ich szczegółową analizę lub omówienie metodologii; trzecia – zawierać

refleksję końcową, syntezującą)". Z opisu tego nie wynika jaką część pracy stanowi projekt lub rozwiązanie problemu, zważywszy, że część druga skupia się na analizie i metodologii. Sprecyzowano także co powinno być zawarte we wstępie (wprowadzenie do obszaru problemowego, szczegółowa prezentacja przedmiotu, celu i zakresu pracy, motywy i racje podjęcia danego tematu, metody i techniki badawcze i omówienie struktury pracy) oraz zakończeniu („należy ustosunkować się do postawionego we Wstępie problemu lub założeń projektu, odpowiedzieć na pytania, czy i w jakim stopniu udało się rozwiązać problem lub zrealizować projekt, jakie powstały trudności w trakcie pracy i ewentualnie wskazać na potrzebę i możliwości usprawnienia rozwiązywania tego typu problemów lub realizowania podobnych projektów”). **Rekomenduje się** zmodyfikowanie regulaminu dyplomowania i doprecyzowanie, jaką część pracy stanowi projekt czy rozwiązanie problemu praktycznego, wskazanie wprost, że praca dyplomowa powinna mieć charakter aplikacyjny lub wdrożeniowy oraz wyeliminowanie możliwości powstawania prac analityczno-opisowych typowych dla badań podstawowych. Ponadto zgodnie z regulaminem „Praca dyplomowa powinna być realizowana w ramach dyscypliny naukowej, do której przyporządkowany jest kierunek studiów”, a także „być zgodna z kierunkowymi efektami uczenia się”. W regulaminie nie określono, w jakim języku napisana powinna być praca dyplomowa. Zważywszy na ukierunkowanie językowe kierunku lingwistyka w biznesie, z wiodącym językiem angielskim i dodatkowo drugim językiem obcym, powstawanie prac w języku obcym, zwłaszcza w języku wiodącym, wydaje się zasadne. **Rekomenduje się** wprowadzenie wymogu powstawania prac w języku obcym lub z elementami języka obcego. Co do zasady, zapisy regulaminu, z wyjątkiem wskazanych zastrzeżeń, są trafne.

Choć w regulaminie wskazano, że prace dyplomowe mają stanowić rozwiązanie problemu praktycznego lub mieć charakter projektu, to nie znajduje to odzwierciedlenia w celach i zakładanych dla *seminarium dyplomowego* efektach uczenia się sformułowanych w karcie zajęć. Cele ogólne obejmują np.: 1. “Pogłębienie wiedzy z zakresu wybranych problemów i metodologii językoznawstwa/kulturoznawstwa/ekonomii i zarządzania w celu praktycznego jej zastosowania podczas pisania pracy dyplomowej w ujęciu praktycznym i kontrastywnym”; 2. “Pogłębienie umiejętności merytorycznego argumentowania cytowanych poglądów innych autorów i formułowania własnych wniosków na ich bazie”; 3. “Pogłębienie umiejętności planowania własnych celów badawczych i współpracowania z grupą w celu prowadzenia badań naukowych”. Cele te wskazują na tematykę, która nie jest związana z dyscyplinami, do których przyporządkowano kierunek studiów (nauki o kulturze i religii, a także zarządzanie) oraz, częściowo, na koncentrację na zagadnieniach badawczych, typowych dla badań podstawowych, adekwatnych dla ogólnoakademickiego profilu studiów. Potwierdzają to efekty uczenia się sformułowane dla zajęć: w zakresie wiedzy: EK1 „Nazywa, opisuje i wyjaśnia w stopniu zaawansowanym wybrane zagadnienia językoznawstwa/nauki o kulturze i religii/ekonomii i finansów/zarządzania i jakości oraz metodologii pisania pracy dyplomowej w ujęciu praktycznym i kontrastywnym”, gdzie wskazano na dwie dyscypliny, do których nie jest przyporządkowany kierunek studiów, oraz wszystkie efekty w zakresie umiejętności: EK2. „Wyszukuje, analizuje, ocenia [sic!] i stosuje informacje, pochodzące z różnych źródeł, niezbędne do napisania pracy dyplomowej”, EK3. „Wyprowadza własne wnioski na podstawie cytowanych poglądów innych autorów”, EK4. „Planuje własne cele badawcze i współpracuje z grupą w celu prowadzenia badań naukowych”. Żaden z wymienionych efektów nie jest ukierunkowany na umiejętność praktycznego zastosowania wiedzy w pracy dyplomowej o charakterze aplikacyjnym. Co więcej, efekt 4 wskazuje na działalność badawczą typową dla badań podstawowych, gdyż nie wskazano, że badania prowadzić mają do powstania pracy aplikacyjnej.

Podsumowując, przyjęte zasady i procedury dyplomowania są trafne, jednak ich uszczegółowienie na poziomie karty zajęć *seminarium dyplomowe* jest niewłaściwe, ponieważ cele i efekty sformułowane dla tych zajęć nie odpowiadają zasadom dyplomowania zgodnym z praktycznym profilem studiów. Efekty uczenia się sformułowane dla zajęć *seminarium dyplomowe* w zakresie umiejętności nie wskazują na praktyczne zastosowania wiedzy przedmiotowej i metodologicznej, w wyniku czego powstałaby praca aplikacyjna lub rozwojowa. W przypadku efektów dotyczących wiedzy, choć wskazują one na praktyczne i kontrastywne ujęcie zagadnień, to wymienione dyscypliny nie korelują z tymi, do których przyporządkowano kierunek studiów, ponieważ dopuszcza się powstawanie prac w dyscyplinach nauki o kulturze i religii oraz nauki o zarządzaniu i jakości.

Większość efektów sformułowanych dla *seminarium dyplomowego* nie odnosi się do zastosowania praktycznej wiedzy w działalności zawodowej związanej z kierunkiem zgodnie z charakterystyką PS6_WG. Wspomniany wyżej efekt z zakresu wiedzy dotyczy nazywania i wyjaśniania zagadnień teoretycznych bez powiązania ich z praktycznym zastosowaniem w konkretnej działalności zawodowej. Efekty uczenia się dla *seminarium dyplomowego* powiązane z następującymi efektami kierunkowymi: LB_W12 zna i rozumie „kompleksowość natury języka oraz jego złożoność; wie, że w skład kompetencji językowej wchodzi zarówno wiedza deklaratywna (np. gramatyka, leksyka) jak i proceduralna (np. umiejętności językowe takie jak czytanie, pisanie, mówienie, słuchanie, wymowa)” oraz LB_W13 „różne rejestry języka, w tym języka specjalistycznego”, które w ograniczonym stopniu wiążą się z zastosowaniem metodologii badań prowadzących do powstania pracy aplikacyjnej. W zakresie umiejętności, efekty dla zajęć *seminarium dyplomowe* również nie odnoszą się do kierunkowych efektów powiązanych z zastosowaniem wiedzy w działalności zawodowej, np. LB_U07 potrafi „dobrać metody i narzędzia niezbędne do przeprowadzenia diagnozy potrzeb odbiorców w sferze biznesu”, LB_U11 „dobierać i stosować metody i narzędzia pozwalające na praktyczne rozwiązywanie złożonych i nietypowych problemów dotyczących działalności gospodarczej na rynku tłumaczeniowym”, LB_U05 „samodzielnie planować i realizować projekty tłumaczeniowe w wybranej sferze działalności gospodarczej” i nie zostały z nimi powiązane. Efekty uczenia się dla *seminarium dyplomowego* przyporządkowano do efektów dotyczących znajomości języka (potrafi: LB_U01 „posługiwać się językiem angielskim na poziomie C1 według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”, LB_U16 „stosować różne rejestry języka w mowie i w piśmie, w tym języka specjalistycznego”, LB_U13 „porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie studiowanych dziedzin i dyscyplin naukowych”), wyszukiwania informacji (potrafi LB_U03 „wyszukiwać, analizować, oceniać i użytkować informacje, stosując różne źródła i sposoby ich pozyskiwania, zachowując krytycyzm”), argumentacji (potrafi LB_U12 „merytorycznie argumentować z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułować wnioski i samodzielne sądy w wybranych językach”), oraz współpracy w grupie i planowania własnej pracy. Takie powiązanie efektów sformułowanych dla *seminarium dyplomowego* z efektami kierunkowymi naciska kładzie na wykorzystanie języka angielskiego i umiejętności komunikacyjne, co nie wskazuje, że zajęcia te prowadzić mają do stworzenia projektu czy rozwiązania problemu praktycznego przy zastosowaniu odpowiedniej metodologii.

Przyjęte na kierunku zasady oceniania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego w ograniczonym stopniu uwzględniają sprawdzenie kompetencji w zakresie norm i zasad, a także praktyki w obszarach działalności zawodowej lub gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla praktycznego profilu studiów. Zgodnie z przyjętymi zasadami praca podlega ocenie w zakresie zgodności jej treści z tematem, układu i struktury podziału treści, kolejności rozdziałów,

kompletności tez, charakterystyki i doboru źródeł oraz formalnej strony pracy. Praca podlega także ocenie merytorycznej, gdzie jednym z kryteriów jest związek problematyki z praktyką/ praktyczny wymiar pracy/ wnioski dla praktyki. Oceniany jest sposób wykorzystania pracy (publikacja, udostępnienie instytucjom, materiał źródłowy). Uwzględnienie w recenzjach praktycznego wymiaru pracy dyplomowej wskazuje na adekwatne powiązanie oceny pracy z praktycznym profilem studiów.

Egzamin dyplomowy sprawdza wiedzę kierunkową oraz z zakresu tematyki pracy. Składa się z dwóch części: zaprezentowania przez studenta podstawowych treści pracy dyplomowej w języku obcym oraz odpowiedzi na trzy pytania, w tym dwa pytania dotyczące treści pracy dyplomowej oraz jedno pytanie, które obejmuje zakres realizowanych zajęć na kierunku studiów. Ostatnie z nich jest losowane przez studenta. Zagadnienia związane z pytaniem trzecim podawane są do wiadomości studentów i mają charakter wiedzowy i teoretyczny, np. „Pojęcie, rodzaje i skutki bezrobocia”, „Pojęcie i znaczenie przedsiębiorczości”, „Pojęcie, znaczenie i funkcje rachunkowości”, „The main political parties in the United Kingdom”, „Discuss the types of verb complementation”, „Describe the classification of nouns and types of noun modification”, „Rola konfucjanizmu w Chinach”, „Kalendarz księżycowy i tradycyjne chińskie święta”. Nieliczne pytania odnoszą się do działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku w wymiarze praktycznym, np. „Zasady zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej”, „Zasady etyki zawodowej tłumacza”, „Zjawisko dostosowywania nazw marek zagranicznych na rynku chińskim – powody i konsekwencje”.

Egzamin dyplomowy zasadniczo umożliwia weryfikację efektów uczenia się związanych przede wszystkim z wiedzą, lecz nie jej praktycznym zastosowaniem w działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów, co nie jest zgodne z praktycznym profilem studiów. **Rekomenduje się** opracowanie zagadnień egzaminacyjnych, które weryfikowałyby praktyczne zastosowanie wiedzy w działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się zostały opisane w Regulaminie studiów. Określono w nim warunki zaliczania zajęć (zaliczenia i egzaminy), obowiązującą skalę ocen, tryb przeprowadzania zaliczeń i egzaminów, w tym poprawkowych, zasady ubiegania się o wpis warunkowy na kolejny semestr, powtarzania semestrów, skreślenia studenta z listy studentów (m. in. ze względu na brak postępów w nauce – niezaliczenie powtarzanych przedmiotów lub dwukrotne uzyskanie negatywnej oceny z pracy dyplomowej, niezłożenie w terminie pracy dyplomowej lub egzaminu dyplomowego). Opracowano także Regulamin przyznawania wsparcia oraz dysponowania środkami z Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Regulamin ten wymienia formy wsparcia, jakie mogą być finansowane z funduszu, np. przystosowanie i opracowanie materiałów dydaktycznych i naukowych w formie dostępnej dla osób z różnymi rodzajami i stopniami niepełnosprawności, zorganizowanie zajęć dydaktycznych dostosowanych do potrzeb i możliwości osób uprawnionych, zakup literatury naukowej wspierającej proces kształcenia, zapewnienie asystenta, użyczenia specjalistycznego sprzętu (podczas zajęć dydaktycznych lub w celu przygotowania się do zajęć dydaktycznych, zaliczeń i egzaminów), zorganizowanie dodatkowych zajęć dydaktycznych prowadzonych z uwzględnieniem specyficznych potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności studentów. Zgodnie z Regulaminem studiów, student z niepełnosprawnością może ubiegać się o studiowanie według indywidualnej organizacji zajęć, przy czym nie może to prowadzić do obniżenia wymagań merytorycznych i musi zapewnić osiągnięcie efektów uczenia się określonych w programie studiów. Oba regulaminy nie przewidują natomiast możliwości adaptowania metod i organizacji weryfikowania efektów uczenia się do specyficznych potrzeb studentów z niepełnosprawnością.

Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się umożliwiają równe traktowanie studentów, z wyjątkiem studentów z niepełnosprawnością. Rekomenduje się wprowadzenie zapisu w Regulaminie studiów dotyczącego możliwości stosowania rozwiązań alternatywnych w procesie weryfikacji i oceniania osiągnięcia efektów uczenia się dostosowanych do specyficznych potrzeb studentów z niepełnosprawnościami.

W Regulaminie studiów określono skalę stosowanych w Uczelni ocen, a w kartach zajęć sprecyzowano warunki uzyskania zaliczenia i kryteria oceny. Podano minimalny próg wymagany do zaliczenia zajęć, tj. 60 % (ocena podsumowująca) i określono, co składa się na tę ocenę (w zależności od zajęć, np. testy pisemne oraz wypowiedzi ustne, możliwe do zdobycia punkty, kolokwia, nagrania ustne, aktywność na zajęciach). W formie opisowej podano także wymagania niezbędne do otrzymania konkretnej oceny (skala 3, 4, 5) w odniesieniu do każdego efektu sformułowanego dla określonych zajęć. W części kart zajęć są to tylko opisy, w innych podano dodatkowo procenty wymagane na daną ocenę, np. 60% - ocena 3, 76% - ocena 4, 92% lub 91% - ocena 5. Ocena końcowa z zajęć jest oceną podsumowującą. W zależności od zajęć jest to średnia arytmetyczna z ocen otrzymywanych w trakcie semestru lub średnia ważona. W drugim przypadku podawane są procentowo składniki, np. egzamin – 50%, kolokwia – 30%, zadania domowe – 20%.

W niektórych kartach podano oceny w skali zgodnej z Regulaminem studiów wraz z odpowiadającymi im progami procentowymi, np. *lektorat języka obcego (język B) – JCH* (<60% ocena niedostateczna (2), 60%-67% ocena dostateczna (3), 68%-75% ocena dostateczna plus (3,5), 76%-83% ocena dobra (4), 84%-91% ocena dobra plus (4,5), 92%-100% ocena bardzo dobra (5)). W większości kart zajęć opisowa skala ocen nie obejmuje ocen dostateczny plus i dobry plus.

W pojedynczych przypadkach nie podano minimalnego progu zaliczenia, a jedynie opis ocen dla każdego efektu i opis oceny podsumowującej, np. zajęcia *ekonomia* (pozytywnie zaliczone kolokwium, pozytywnie zaliczona praca grupowa, pozytywnie zaliczony egzamin), *zarządzanie* (ocena jest średnią oceny z ćwiczeń i egzaminu), *międzynarodowe stosunki gospodarcze* (wynik uzyskany z zaliczenia pisemnego, aktywność na zajęciach), *geografia społeczno-gospodarcza (język B) – JN* (brak minimalnego progu), *współczesna kultura obszaru językowego (język B) – JN* (pozytywne zaliczenie egzaminu pisemnego; zaliczenie prac pisemnych oraz mikro projektów/referatów), *marka handlowa (język B) – JN* (zaliczenie projektów indywidualnych/zadań/referatu), *zarządzanie i komunikacja międzykulturowa* (zaliczenie 1 kolokwium z teorii i projektu indywidualnego z ćwiczeń).

W niektórych kartach próg zaliczenia jest ustalony na 50%, np. *ochrona własności intelektualnej, negocjacje, geografia społeczno-gospodarcza (język B) – JCH*.

Podane opisy wymagań dotyczące poszczególnych efektów uczenia się w odniesieniu do oceny w powiązaniu z podaniem progów zaliczeniowych zapewniają bezstronność procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen w obrębie danych zajęć. **Rekomenduje się** uzupełnienie kart zajęć o minimalne progi zaliczenia, tam gdzie ich brakuje oraz ujednoczenie minimalnego progu zaliczenia, aby zapewnić porównywalność ocen między poszczególnymi zajęciami.

Oceny ze wszystkich egzaminów i zaliczeń wpisywane są do elektronicznego systemu obsługi studentów, do którego student ma wgląd przez aktywne konto (indywidualny login i hasło). Student ma prawo wglądu do ocenionej pracy zaliczeniowej/egzaminacyjnej w celu zapoznania się z naniesionymi przez oceniającego uwagami. Ponadto studenci informowani są o otrzymywanych ocenach na bieżąco.

W Uczelni funkcjonuje procedura odwoławcza w sytuacji konfliktowej, gdy student nie zgadza się z oceną. Studentowi kwestionującemu zasadność otrzymanej oceny przysługuje prawo wystąpienia o egzamin komisyjny. Dotyczy to oceny z zaliczenia lub egzaminu, a student zobowiązany jest do przedstawienia szczegółowego uzasadnienia. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi m. in. osoba prowadząca zajęcia. **Rekomenduje się** wyłączenie ze składu komisji prowadzącego dane zajęcia, zważywszy, że egzamin taki przeprowadzany jest w sytuacji konfliktowej.

Zachowania nieetyczne (nieprzestrzeganie kodeksu etyki studenta, Regulaminu studiów i przepisów obowiązujących w Uczelni), uchybiające godności członków wspólnoty Uczelni i dobrych obyczajów akademickich skutkują odpowiedzialnością dyscyplinarną studenta przed komisją dyscyplinarną, a w Uczelni funkcjonują kary dyscyplinarne: upomnienie, nagana, nagana z ostrzeżeniem, zawieszenie w określonych prawach studenta na okres do jednego roku, wydalenie z Uczelni. Wszystkie prace dyplomowe podlegają weryfikacji antyplagiatowej.

Zgodnie z przyjętymi w Uczelni zasadami, w przypadku realizowania zajęć w formie kształcenia na odległość, nie może to prowadzić do obniżenia wymagań merytorycznych, a zajęcia muszą zapewnić osiągnięcie efektów uczenia się określonych w programie studiów. Weryfikacja efektów uczenia się dla zajęć prowadzonych w takim trybie przeprowadzana jest w siedzibie Uczelni, co gwarantuje ich pełną weryfikację. Na ocenianym kierunku zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość nie są obecnie prowadzone.

Do stosowanych na kierunku lingwistyka dla biznesu głównych metod weryfikacji osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się należą: egzamin, kolokwium (pisemne i ustne), testy (pisemne i ustne), odpowiedź ustna, prezentacje słowne, zadania do tekstu, analiza leksykalna tekstu, wypracowanie pisemne, nagrania własnej wymowy przygotowane przez studentów, informacja zwrotna otrzymana od studentki/studenta w czasie zajęć, projekt (indywidualny i grupowy), indywidualny projekt tłumaczeniowy, opis problemu, ocena portfolio, prezentacja.

Stosowane metody są zróżnicowane i zasadniczo dostosowane do rodzaju zajęć. Dobrym przykładem są np. zajęcia *Język marketingu i copywriting*, gdzie efekt „EK1 Wiedza: student rozróżnia rejestry języka angielskiego typowe dla języka marketingu i copywritingu i odpowiednio je dobiera, tworząc specjalistyczne komunikaty przygotowane dla odbiorcy z angielskiego obszaru językowego z zachowaniem praw autorskich i ochrony własności przemysłowej” weryfikowany jest przez ocenę portfolio i projektu; efekt „EK2 Umiejętności: student przekłada i tworzy zaawansowane teksty marketingowe w parze językowej polski i angielski, stosując właściwe rejestry języka i odpowiednią, specjalistyczną terminologię” przez ocenę portfolio, projektu i konsultacje przekładów, a efekt „EK3 Kompetencje społeczne: student dąży do myślenia w sposób przedsiębiorczy, wykazując swoim działaniem i współpracy w grupie troskę o poszanowanie odmienności kulturowej i właściwe rozstrzygnięcie dylematów etycznych w kontekście działań na języku marketingu, mając świadomość konieczności wymagania takich postaw od innych” poprzez konsultacje i obserwację pracy w grupie. Innym dobrym przykładem są zajęcia *praktyczna nauka języka angielskiego – wymowa*, gdzie efekt „EK1 Wiedza: Student rozróżnia głoski języka angielskiego, dobiera właściwe symbole fonetyczne do poszczególnych fonemów, rozpoznaje różnice w systemie głosek języka angielskiego i języka polskiego” weryfikowany jest poprzez kolokwium pisemne z transkrypcji fonetycznej, efekt „EK2 Umiejętności: Student poprawnie wymawia samogłoski języka angielskiego w pojedynczych słowach i zwrotach, w kontekście zdaniowym, mini-dialogach” poprzez kolokwium ustne – czytanie słów, zwrotów, zdań i mini-dialogów; nagrania własnej wymowy przygotowane przez studentów, a efekt „EK3 Kompetencje

społeczne: Student zachowuje krytycyzm w analizie źródeł pozyskiwanej wiedzy z zakresu wymowy języka angielskiego oraz odróżnia wiarygodne źródła tejże wiedzy od niewiarygodnych (słowniki, źródła internetowe, nagrania)” poprzez kolokwium ustne – wyszukiwanie wymowy nowych słów i nazw własnych przy użyciu dostępnych źródeł.

Niemniej jednak, choć w większości przypadków metody weryfikacji dobrane są adekwatnie do rodzaju zajęć i rodzaju efektu, to zdarzają się sytuacje, kiedy nie zapewniają one w pełni możliwości ich weryfikacji. Przykładowo, jako metody weryfikacji (głównie w stosunku do efektów z zakresu kompetencji społecznych) często wskazano ocenę aktywności studenta w trakcie zajęć oraz obserwację studenta. O ile ocena aktywności na zajęciach implikuje stosowanie kryteriów, według których aktywność ta jest oceniana (choć ich nie podano w kartach), to w części kart zapisano samą aktywność studenta w czasie zajęć jako formę weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się (np. *lektorat języka obcego (język B) – JN*). Aktywność studenta nie weryfikuje, czy student faktycznie osiągnął zakładany efekt, w szczególności z zakresu wiedzy, np. „EK1 Wiedza: Objaśnia i opisuje elementy wiedzy deklaratywnej i proceduralnej w języku niemieckim”. Okazjonalnie jako weryfikację efektów uczenia się w kartach zajęć wskazano również ćwiczenia (np. *Praktyczna nauka języka angielskiego – dyskusja*) i pracę grupową (np. *Ekonomia*), burzę mózgow (np. *Podstawy lingwistyki teoretycznej i lingwistyki tekstu*). Ćwiczenia, praca grupowa, burza mózgow nie są formami weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się, lecz metodami dydaktycznymi. **Rekomenduje się** wyeliminowanie metod dydaktycznych jako form weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się.

W części kart zajęć (np. *Praktyczna nauka języka angielskiego – słuchanie, Pozyskiwanie i gromadzenie informacji*), jako jedną z metod weryfikacji efektów uczenia się (w pierwszym przypadku z zakresu kompetencji społecznych, w drugim z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) podano także frekwencję. Sama obecność studenta na zajęciach nie gwarantuje osiągnięcia przez niego efektów uczenia się oraz nie stanowi metody ich weryfikacji. W niektórych przypadkach wskazane metody nie są adekwatne do efektów, które mają weryfikować, np. na zajęciach *fonetyka artykulacyjna*, efekt „EK2 Umiejętności: Student potrafi wymawiać głoski języka angielskiego w pojedynczych słowach i zwrotach, w kontekście zdaniowym i mini-dialogach w sposób zbliżony do mowy rodzimych użytkowników języka” weryfikowany jest poprzez test pisemny oraz ustny. Test pisemny nie może zweryfikować tego efektu. Na zajęciach *Lektorat języka obcego (język B) – JN* efekt „Umiejętności: Potrafi współdziałać i pracować w grupie podczas wystąpień ustnych i pisemnych w języku niemieckim, adekwatnie do poziomu A1+”, weryfikowany jest poprzez kolokwia i aktywność na zajęciach, gdzie nie jest możliwe zweryfikowanie współpracy w grupie poprzez kolokwium. Natomiast na zajęciach *Gramatyka kontrastywna (język B) – JCH* egzamin weryfikować ma efekt „EK3 Kompetencje społeczne: Student zachowuje otwartość na wzbogacanie wiedzy filologicznej i ma świadomość potrzeby rozwoju kompetencji. Jest wrażliwy na różnice typologiczne między językiem polskim i chińskim i ma świadomość ich wagi w komunikacji z mieszkańcami chińskiego kręgu kulturowego, szczególnie w sytuacji zawodowej”. **Rekomenduje się** ściślejsze powiązanie metod weryfikacji osiągnięcia efektów z ich treścią.

W kilku przypadkach brak jest dostosowania metod weryfikacji osiągnięcia efektów do ich rodzaju, co sprawia, że wskazane metody nie są adekwatne. Przykładowo, wszystkie efekty na zajęciach *Etyka biznesu z etyką pracy tłumacza w biznesie* weryfikowane są poprzez kolokwium pisemne i egzamin. O ile są to metody odpowiednie dla efektów z zakresu wiedzy i umiejętności, to nie mogą zweryfikować osiągnięcia efektu „EK5 Kompetencje społeczne: Jest gotów do uwzględniania norm etycznych i prawnych w działalności biznesowej specjalisty językowego”. Analogiczna sytuacja ma miejsce na

zajęciach *Negocjacje*, gdzie kolokwium, aktywność na zajęciach, zaangażowanie i postawa studenta w trakcie ćwiczeń praktycznych weryfikować mają wszystkie efekty, w tym np. „EK1 Wiedza: Opisuje i wyjaśnia istotę stylów i technik negocjacji stosowanych w działalności podmiotów”. Zaangażowanie i postawa studenta nie zweryfikują osiągnięcia tego efektu. **Rekomenduje się** dostosowanie metod weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się do ich zakresu (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne). Metody weryfikacji są różnorodne i specyficzne dla określonych zajęć, jednak – jak wskazano wyżej - nie zawsze zapewniają w pełni skuteczną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się. Metody te nie obejmują wykorzystania metod związanych z kształceniem na odległość, gdyż zajęcia takie nie są obecnie prowadzone na kierunku.

W przypadku opanowania umiejętności praktycznych, metody weryfikacji to najczęściej egzamin, kolokwium, test pisemny, projekt (indywidualny, zespołowy), portfolio, indywidualny projekt tłumaczeniowy, praca pisemna, prezentacja, odpowiedź ustna, tworzenie i tłumaczenie dokumentów podczas zajęć. W przypadku zajęć powiązanych z działalnością zawodową tłumacza metody te są adekwatnie dobrane i umożliwiają sprawdzenie opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do wykonywania tłumaczeń. Metody ukierunkowane na weryfikację umiejętności praktycznych w zakresie wykonywania tłumaczeń nie obejmują natomiast wszystkich pozostałych zawodów wymienionych w koncepcji kształcenia. Weryfikacja i ocena stopnia osiągania efektów uczenia się osadzanych w obszarze ekonomii i zarządzania odbywa się głównie za pomocą egzaminów pisemnych (w formie zadań otwartych lub zamkniętych), prac pisemnych (kolokwiiw zaliczeniowych), bezpośredniej obserwacji studenta przy rozwiązywaniu indywidualnym lub grupowym zadań problemowych, bądź też oceny poziomu poprawności wykonania i przedstawienia projektu/prezentacji. Stosowane metody weryfikacji należy uznać za właściwe z punktu widzenia wskazanego zakresu nauk. **Rekomenduje się** jednak w ich zestawie uwzględnienie w większym wymiarze możliwość weryfikacji opanowania przez studentów umiejętności wykorzystania nowoczesnych narzędzi informatycznych właściwych dla działalności zawodowej w ramach zarządzania przedsiębiorstwem, w tym narzędzi analitycznych umożliwiających analizę danych ekonomiczno-finansowych.

Zdarzają się pojedyncze przypadki nieadekwatnego doboru metod. Jak wskazano wyżej, frekwencja nie jest metodą umożliwiającą weryfikację jakiegokolwiek efektu, a jest jedną z metod wskazanych do weryfikacji wszystkich efektów w karcie zajęć *Pozyskiwanie i gromadzenie informacji*. Analogicznie, jedną z metod weryfikacji efektów na zajęciach *Narzędzia CAT w pracy tłumacza (język B) – JN* i *Narzędzia CAT w pracy tłumacza (język B) – JR* jest udział w warsztatach. Dodatkowo na tych drugich zajęciach jedną z metod weryfikacji jest przesłanie na pocztę wykładowcy zadanych mini-projektów. O ile ocena wykonanych mini-projektów jest adekwatną metodą do zweryfikowania efektu „EK2 Umiejętności: Posługuje się narzędziami CAT podczas dokonywania przykładowych tłumaczeń”, to samo przesłanie na pocztę taką metodą nie jest. Ponadto nie zweryfikuje efektu „EK1 Wiedza: Wymienia, charakteryzuje i objaśnia zastosowanie wybranych narzędzi CAT i funkcji wspomagających indywidualną i zespołową pracę tłumacza”.

W jednym przypadku nie określono sposobu metod weryfikacji efektów z zakresu kompetencji społecznych (zajęcia *Finanse i rachunkowość przedsiębiorstw*). Okazjonalnie brak jest dostosowania metod weryfikacji do rodzaju efektu, np. na zajęciach *Korespondencja handlowa* efekty z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych weryfikowane są poprzez pracę pisemną i obserwację aktywności na zajęciach, gdzie praca pisemna nie może zweryfikować efektu „EK3 Kompetencje społeczne: Student/ka jest przygotowana do współpracy w grupie korzystania z wiedzy i opinii

ekspertów w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązywaniu problemów występujących w działalności zawodowej”, a sama obserwacja aktywności nie weryfikuje, czy student dany efekt osiągnął. W przypadku zajęć *Tłumaczenia specjalistyczne (ekonomiczne/prawnicze)* frekwencja, dwa testy pisemne i projekt weryfikować mają efekt „EK3 Kompetencje społeczne: Student wykazuje odpowiedzialność za poszerzanie swojej wiedzy językowej i zachowywanie zasad etyki zawodowej, również podczas współpracy w zespole i z ekspertami”. Jak wskazano wyżej frekwencja nie jest metodą weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się, natomiast testy pisemne nie zweryfikują współpracy w zespole i z ekspertami. Na zajęciach *Tłumaczenia ustne z elementami tłumaczenia symultanicznego (język B) – JR* jako metody weryfikacji osiągnięcia wszystkich efektów wskazano aktywność podczas tłumaczeń i kolokwium. Aktywność podczas tłumaczeń nie jest metodą weryfikacji i nie pozwoli na sprawdzenie, czy jakkolwiek z efektów został osiągnięty, w szczególności efekt w zakresie wiedzy itp. „EK1 Wiedza: Wymienia i opisuje terminologię oraz techniki tłumaczenia ustnego, w tym tłumaczenia konsekwentnego, liason, a vista, szeptanego oraz symultanicznego”.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, a także prac dyplomowych.

Dokonany przegląd prac etapowych (egzaminów, projektów, prac zaliczeniowych) potwierdza, że ich rodzaj, forma, tematyka i metodyka oraz stawiane im wymagania zasadniczo zostały dostosowane do poziomu i profilu studiów. Wyjątkiem są zajęcia *tłumaczenia specjalistyczne (ekonomiczne/prawnicze)*, gdzie w karcie zajęć wskazano, że zakresy tematyczne z dziedziny ekonomii i prawa reprezentowane są poprzez umowy handlowe, natomiast weryfikowana jest umiejętność tłumaczenia tekstów z dziedziny prawa, takie jak testament i wyrok, które nie zostały wskazane w karcie i nie są powiązane z kierunkowymi efektami uczenia się oraz obszarami działalności zawodowej powiązanej z kierunkiem lingwistyka dla biznesu. W przypadku niektórych zajęć stwierdzono niezgodność deklarowanych w karcie zajęć metod weryfikacji z przedstawioną dokumentacją potwierdzającą osiągnięcie przez studentów założonych efektów uczenia się. Niezgodności te dotyczyły m.in. braku założonych w sylabusie kolokwium weryfikujących założone dla zajęć umiejętności (np. *finanse i rachunkowość przedsiębiorstw*), bądź braku dokumentacji przeprowadzanego egzaminu (*marketing*).

W odniesieniu do wybranych zajęć stwierdzono również brak wykorzystania właściwych metod weryfikacji w odniesieniu do części z założonych umiejętności, np. zajęcia z *marketingu* – efekt EK2: „Student opracowuje i przeprowadza badania marketingowe oraz dokonuje poprawnej analizy wyników”, czy też zajęcia *finanse i rachunkowość przedsiębiorstw* – efekt EU2: „Student ewidencjonuje operacje gospodarcze w ramach cyklu rachunkowości oraz sporządza elementy sprawozdania finansowego” – nie zostały właściwie zweryfikowane. Na zajęciach *Praktyczna nauka języka angielskiego – gramatyka, warsztaty* efekt EK1 „Student definiuje struktury gramatyczne języka angielskiego na poziomie B1 ESOKJ” nie został zweryfikowany, ponieważ na testach obejmujących różne rodzaje zadań gramatycznych, studenci nie opisują w żaden formalny sposób struktur gramatycznych. Ponadto, efekt EK2 „Student potrafi zauważyć i poprawić błędy gramatyczne w teście na poziomie B1” zweryfikowany jest w stopniu ograniczonym, ponieważ poprawa błędów pojawia się w teście na poziomie pojedynczych zdań, a nie tekstu. W przypadku zajęć *Praktyczna nauka języka angielskiego – pisanie* jedno z ćwiczeń na pracach pisemnych dobrane zostało nieadekwatnie do efektów uczenia się. Zadania polegające na rozwijaniu i stosowaniu skrótów weryfikują ich znajomość, a nie efekty sformułowane dla zajęć: „EK1 Wiedza: Student/ka rozpoznaje właściwe formy i rejestr angielskiego języka pisanego” i „EK2 Umiejętności: Student/ka dobiera właściwe formy i rejestr angielskiego języka pisanego”. Dla zajęć *podstawy lingwistyki teoretycznej i lingwistyki tekstu* metody

weryfikacji (testy) nie są właściwe dla weryfikacji efektu EK7 „Kompetencje społeczne: ma świadomość poziomu posiadanej przez siebie wiedzy i jest gotów do jej poszerzania, aby wykorzystać efektywnie swoją wiedzę i kompetencje do pracy zawodowej, dbając o dorobek i tradycje zawodu”.

Prace dyplomowe powstające na kierunku lingwistyka w biznesie nie są zgodne z ogólnymi zasadami dyplomowania. Dopuszcza się powstawanie prac, które nie są związane tematycznie i metodologicznie z żadną z dyscyplin, do których przyporządkowany został kierunek. Prace takie nie zapewniają potwierdzenia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek, jak również nie weryfikują sformułowanych dla kierunku efektów uczenia się. Są to np. prace literaturoznawcze: „Crime, morality and justice in Agatha Christie’s literary output and cinematographic adaptations. (Zbrodnia, moralność oraz sprawiedliwość w twórczości literackiej Agathy Christie oraz filmowych adaptacjach)”, „The American Dream portrayed in *The Great Gatsby* and *Invisible Man*. (Amerykański Sen ukazany w *Wielkim Gatsbym* oraz *Niewidzialnym człowieku*)” lub o tematyce historycznej, np. „Contemporary racial conflicts in the United States. (Współczesne konflikty na tle rasowym w Stanach Zjednoczonych)”, czy sytuujące się w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach, np. „Non-verbal communication in business relations. (Komunikacja niewerbalna w relacjach biznesowych)”. Wiele prac to prace o tematyce kulturoznawczej, np. „Культ личности на примере Мао Цзэдуна и Иосифа Сталина и его влияние на общество и экономику. (Kult jednostki na przykładzie Mao Zedonga i Józefa Stalina i jego wpływ na społeczeństwo i gospodarkę)”, „Символика цвета в Китае и в России и её влияние на бизнес. (Symbolika koloru w Chinach i w Rosji i jej wpływ na biznes)”, oraz sytuujące się w obrębie dyscypliny nauki zarządzania i jakości, np. „Burberry - iconic British textile brand. (Burberry - ikona brytyjskiej marki włókienniczej)”, do których obecnie kierunek nie jest przyporządkowany. Ponadto, na kierunku powstają prace, które choć sytuują się częściowo w obrębie dyscypliny wiodącej, to reprezentują subdyscypliny (glottodydaktyka, psycholingwistyka), które nie są powiązane z kierunkowymi efektami uczenia się, np. „Analiza porównawcza nauczania języka angielskiego na poziomie szkoły podstawowej w Polsce i w wybranych krajach europejskich”, „Bilingualism and the brain. Language acquisition and processing in the context of neurolinguistics and psycholinguistics. (Dwujęzyczność i mózg. Nabywanie i przetwarzanie języka w kontekście neurolingwistyki i psycholingwistyki)”. Tego typu prace również nie zapewniają weryfikacji osiągnięcia przez studenta zakładanych dla kierunku efektów uczenia się, gdyż nie dotyczą kontekstu zawodowego, do którego przygotowuje kierunek studiów. Zasadniczo prace dyplomowe nie łączą językoznawstwa z zagadnieniami biznesowymi, więc powstają poza koncepcją sformułowaną dla kierunku i wynikająca z jego nazwy lingwistyka dla biznesu.

Prace osadzone w dyscyplinach językoznawstwo (subdyscypliny przekładoznawstwo, glottodydaktyka), nauki o zarządzaniu i jakości oraz ekonomia i finanse, w większości nie spełniają wymogów wynikających z zapisów 6 poziomu PRK. W odniesieniu do wielu prac dyplomowych stwierdzono brak wykorzystania odpowiedniego aparatu narzędziowego właściwego dla wskazanych dyscyplin, jak również brak wniosków aplikacyjnych oczekiwanych od pracy dyplomowej na profilu praktycznym. Są to przeważnie prace opisowe, w których nie zastosowano adekwatnej metodologii badawczej i aparatu teoretyczno-pojęciowego. Prace często stanowią przegląd literatury (czasem nieaktualnej) i źródeł internetowych. Zdarza się, że zastosowano nieprawidłowo skonstruowane metody badawcze, np. ankietę, gdzie brak informacji, w jakim celu przeprowadzone zostało badanie ankietowe, do kogo zostało skierowane (lub skierowane zostało do nieodpowiednich odbiorców), w jaki sposób zostało przeprowadzone. Z wyjątkiem prac w dyscyplinie literaturoznawstwo (do której kierunek nie jest przyporządkowany), prace w większości przypadków nie spełniają wymogów poziomu

6 PRK w charakterystyce WG, oraz wymogów Ustawy, gdyż zgodnie z art. 76 ust. 2 praca dyplomowa „jest samodzielny opracowaniem zagadnienia naukowego, artystycznego lub praktycznego albo dokonaniem technicznym lub artystycznym, prezentującym ogólną wiedzę i umiejętności studenta związane ze studiami na danym kierunku, poziomie i profilu oraz umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania”. W wielu pracach brak jest samodzielnej analizy, jeśli pojawiają się wnioski, to są one ogólnikowe lub nieuprawnione, bądź naiwne. Tam, gdzie zastosowano badania ankietowe, brak jest własnych wniosków, a przedstawiono jedynie wyniki ankiet, przy czym ankietę nie zawsze koresponduje z tematem pracy. W pracach pojawiają się błędy merytoryczne wskazujące na brak opanowania przez studenta wiedzy w zakresie dyscyplin. W niektórych brak jest logicznego wyводу, a część rozdziałów nie jest powiązana z tematem pracy. W części z ocenianych prac w ograniczonym zakresie lub w ogóle nie wykorzystano źródeł angielskojęzycznych, a źródła nie są dostosowane do tematu pracy oraz poziomu studiów. Brakuje przede wszystkim źródeł naukowych. Zamiast nich wykorzystywane są np. blogi, portale o tematyce turystycznej, strony producenta dań instant w pracy traktującej o komunikacji niewerbalnej w biznesie. Prace, które z wymienionych powodów nie spełniają wymogów poziomu 6 PRK w charakterystyce WG, nie powinny być dopuszczone do obrony.

Choć w regulaminie dyplomowania wskazano, że prace powinny być oceniane pod względem powiązania ich tematyki z praktyką, to nie znajduje to odzwierciedlenia w recenzjach, gdzie ten aspekt prac nie został poddany ocenie. Jeśli chodzi o sposób wykorzystania prac, to w większości przypadków wskazano przekazanie pracy do biblioteki (9 recenzji) lub archiwum (4 recenzje), lub jako materiał źródłowy dla studentów (4 recenzje) czy ogólnie materiał źródłowy dla osób zainteresowanych (5 recenzji), przy czym dodawano także, że mogą one stanowić źródło na zajęciach fakultatywnych i kulturowych, z komunikacji interkulturowej, z realizacją krajów anglojęzycznych czy literatury anglojęzycznej. Nie wskazuje to zatem na praktyczny wymiar prac, które mogłyby zostać wdrożone w biznesie (co implikuje nazwa kierunku lingwistyka dla biznesu). W jednej recenzji stwierdzono, że praca może stanowić materiał pomocny dla osób zajmujących się sprzedażą marek; w jednej, że może stanowić materiał pomocny dla osób, które pragną zajmować się kontaktami biznesowymi. Takie zastosowania są jednak w recenzjach wskazywane sporadycznie, przy czym dotyczyło to prac opisowych (przedstawiających dane zagadnienie), a nie aplikacyjnych. W dwóch przypadkach recenzje wskazują na to, że praca nie potwierdza osiągnięcia kierunkowych efektów uczenia się, gdyż powiązana jest z nauczaniem języków obcych („Po rozszerzeniu o materiał empiryczny, praca może stanowić punkt wyjścia np. dla badań nad praktycznym zastosowaniem gier w nauczaniu języków obcych”, praca może stanowić „materiał przydatny podczas zajęć z Metodyki nauczania języka angielskiego na projektowanym kierunku studiów drugiego stopnia” (praca dotycząca porównania systemów nauczania języka angielskiego w Polsce, Anglii i Niemczech). Przy czym opinia ta dotyczy pracy, w której zawarto nieuprawnione i nieprawdziwe wnioski (np. dotyczące rzekomego braku formalnego powiązania poziomów biegłości językowej opisanych w podstawie programowej oraz w ESOKJ).

Studenci kierunku lingwistyka dla biznesu nie są autorami/współautorami publikacji fachowych, nie posiadają również innych osiągnięć w działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla tego kierunku. **Rekomenduje się** podjęcie działań, aby zaangażować studentów w tworzenie publikacji czy innych osiągnięć powiązanych z działalnością gospodarczą właściwą dla kierunku studiów, zważywszy na praktyczny profil i liczne kontakty z otoczeniem społeczno-gospodarczym, które umożliwiają wykonywanie prac na rzecz interesariuszy zewnętrznych.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia. Warunki te nie zapewniają jednak właściwego doboru kandydatów, posiadających odpowiednie kompetencje i umiejętności wstępne w zakresie języka angielskiego oraz polskiego (w przypadku cudzoziemców). Stosowane są formalnie przyjęte zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów. Przyjęte dla kierunku zasady dyplomowania co do zasady są zgodne z praktycznym profilem studiów, jednak w praktyce na kierunku powstają prace, które nie spełniają wymogów poziomu 6 PRK w charakterystyce WG, zarówno biorąc pod uwagę aplikacyjność prac, jak i umiejętność samodzielnej analizy i wnioskowania. Przyjęte na kierunku zasady oceniania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego nie uwzględniają w pełni sprawdzenia kompetencji w zakresie norm i zasad, a także praktyki w obszarach działalności zawodowej lub gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się, niemniej jednak nie zawsze zapewnia rzetelną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Stosowane metody weryfikacji i oceny umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się. Weryfikacja opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku nie w każdym przypadku jest prowadzona prawidłowo. Prace etapowe i egzaminacyjne, dzienniki praktyk, prace dyplomowe potwierdzają częściowe osiągnięcie efektów uczenia się zaprojektowanych dla oceniającego kierunku.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących 1) sformułowania warunków rekrutacji na studia, które nie zapewniają odpowiedniej wiedzy i umiejętności w zakresie języka angielskiego, biorąc pod uwagę zakładany poziom A2+ wymagany na zajęciach na pierwszym roku studiów, oraz braku określenia poziomu znajomości języka polskiego w odniesieniu do cudzoziemców, biorąc pod uwagę zajęcia wymagające zaawansowanych kompetencji językowych; 2) stosowania nieprawidłowych metod weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się, takich jak aktywność (bez oceny tej aktywności według sprecyzowanych kryteriów), frekwencja, udział w warsztatach, w szczególności w odniesieniu do weryfikacji efektów z zakresu wiedzy; 3) niedostosowania części metod weryfikacji efektów uczenia się do efektów sformułowanych dla zajęć; 4) braku właściwej weryfikacji wszystkich efektów uczenia się dla danych zajęć; 5) dopuszczenie w procesie dyplomowania prac w dyscyplinach, do których nie został przyporządkowany kierunek

studiów; 6) dopuszczenie w procesie dyplomowania prac, które nie weryfikują osiągnięcia efektów uczenia się sformułowanych dla kierunku, ponieważ nie są powiązane z obszarami działalności zawodowej, do których przygotowuje kierunek studiów; 7) dopuszczenie w procesie dyplomowania prac, które nie spełniają wymogów poziomu 6 PRK w charakterystyce WG pod względem samodzielności przeprowadzanych analiz i wyciąganych wniosków, oraz aplikacyjności, wymaganej od prac na praktycznym profilu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

1. Sformułowanie warunków rekrutacji dla kandydatów na studia w sposób zapewniający dobór kandydatów o odpowiedniej wiedzy i umiejętnościach w zakresie języka angielskiego oraz sprecyzowanie poziomu znajomości języka polskiego wymaganego od kandydatów cudzoziemców.
2. Wyeliminowanie nieprawidłowych metod weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się, takich jak aktywność, frekwencja, udział w warsztatach, w odniesieniu do weryfikacji efektów z zakresu wiedzy; opracowanie kryteriów oceny aktywności studenta, gdy jest to metoda weryfikacji efektów uczenia się.
3. Dostosowanie metod weryfikacji do efektów uczenia się sformułowanych dla zajęć.
4. Zapewnienie właściwej weryfikacji wszystkich efektów uczenia się sformułowanych dla danych zajęć.
5. Wyeliminowanie możliwości powstawania prac dyplomowych w dyscyplinach, do których nie został przyporządkowany kierunek studiów.
6. Wyeliminowanie możliwości powstawania prac dyplomowych, które nie weryfikują osiągnięcia efektów uczenia się sformułowanych dla kierunku, ponieważ nie są powiązane z obszarami działalności zawodowej, do których przygotowuje kierunek studiów.
7. Zapewnienie w procesie dyplomowania powstawania prac, które spełniają wymogi poziomu 6 PRK w charakterystyce WG pod względem samodzielności przeprowadzanych analiz i wyciąganych wniosków, oraz aplikacyjności.
8. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Proces dydaktyczny na kierunku lingwistyka dla biznesu jest realizowany przez 45 nauczycieli akademickich z Wydziału Nauk Humanistycznych oraz Wydziału Nauk Ekonomicznych. Wśród pracowników 1 osoba posiada tytuł profesora, 2 osoby stopień doktora habilitowanego, 17 stopień doktora, a 25 tytuł zawodowy magistra. Nauczyciele akademicy posiadający stopień lub tytuł naukowy reprezentują następujące dyscypliny naukowe: językoznawstwo (8 osób), literaturoznawstwo (3 osoby), nauki o zarządzaniu i jakości (3 osoby), nauki o ekonomii i finansach (3 osoby), prawo (2 osoby), nauki o polityce i administracji (2 osoby), socjologia (1 osoba). Wśród zatrudnionych pracowników jest 14 anglistów z tytułem zawodowym magistra, 3 magistrów germanistyki, 2 magistrów sinologii i 2 magistrów filologii rosyjskiej. Ponadto zajęcia na kierunku prowadzi również 1 mgr w zakresie zarządzania i marketingu i 1 mgr matematyki. Wśród pracowników reprezentujących dyscyplinę wiodącą językoznawstwo osoba z tytułem profesora to filolog germański, wśród 2 doktorów habilitowanych jedna osoba to anglista, a druga to germanista, a wśród doktorów jest 2 anglistów, 2 germanistów i jeden rusycysta.

Nauczyciele akademicy zatrudnieni na stanowiskach badawczo-dydaktycznych posiadają w przeważającej większości udokumentowany, aktualny dorobek naukowy w następujących dyscyplinach: językoznawstwo, literaturoznawstwo, nauki o zarządzaniu i jakości, nauki o ekonomii i finansach, nauki prawne. Wśród kadry dydaktycznej wielu pracowników ma doświadczenie poza pracą na uczelni jako tłumacze (prowadzący własną działalność gospodarczą, wykonujący tłumaczenia na zlecenie, oraz tłumacze przysięgli). Dwie osoby ukończyły studia podyplomowe w zakresie tłumaczenia przysięgłego i specjalistycznego. Pracownicy prowadzą także własną działalność gospodarczą o charakterze edukacyjnym, a także usługowym, między innymi w zakresie ewidencji księgowej czy projektowania planów biznesowych. Są także zatrudnieni w różnego rodzaju przedsiębiorstwach, na różnych stanowiskach, np. na stanowisku specjalisty ds. marketingu czy Import Manager. Mają doświadczenie w prowadzeniu korespondencji z kontrahentami zagranicznymi i uczestniczeniu w negocjacjach biznesowych. Część pracowników ma ponadto doświadczenie w prowadzeniu szkoleń z zakresu księgowości, podatków, zarządzania finansami przedsiębiorstw, zakładania działalności gospodarczej, negocjacji, technik sprzedaży, obsługi klienta, przedsiębiorczości, public relations, zarządzania. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia w zakresie nauki języka mają doświadczenie jako nauczyciele języków obcych. Są to zarówno nauczyciele dyplomowani zatrudnieni w placówkach publicznych, jak i lektorzy pracujący w szkołach językowych. Część filologów posiada uprawnienia egzaminatorów różnych konsorcjów, np. TELC, TLGS, a także egzaminatorów na egzaminie maturalnym, gimnazjalnym (obecnie egzaminie ósmoklasisty). Wiele osób ukończyło studia podyplomowe dające dodatkowe kwalifikacje, np. nadające uprawnienia do kształcenia w zawodzie technik ekonomista, prowadzenia dokumentacji, spraw kadrowo-płacowych i gospodarki finansowej jednostek organizacyjnych; studia podyplomowe w zakresie rachunkowości międzynarodowej, innowacyjnego zarządzania badaniami naukowymi, metod badań marketingowych, Public Relations, zarządzania marketingiem. Jeśli chodzi o filologów, to również posiadają dodatkowe kwalifikacje uzyskane na studiach podyplomowych, np. w zakresie nauczania j. angielskiego w przedszkolu i młodszych klasach szkoły podstawowej, choć te kwalifikacje nie są powiązane z ocenianym kierunkiem.

Nauczyciele akademicy prowadzący kształcenie na kierunku to zarówno osoby z bardzo długim stażem pracy na Uczelni (w kilku przypadkach to ponad 25-letni staż pracy, 1 osoba ukończyła studia ponad 40 lat temu), jak i osoby nowozatrudnione (np. 1 osoba w 2022 roku, ale posiada dorobek dydaktyczny w innych jednostkach), oraz osoby, które stopień naukowy uzyskały stosunkowo niedawno (np. 1 dr

nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji w 2020 roku), lub ukończyły studia stosunkowo niedawno (np. mgr sinologii w 2019 roku, mgr filologii angielskiej w 2015 roku), reprezentując młodą kadrę naukową. Wskazuje to z jednej strony na dbałość o rozwój kadry, a z drugiej na stabilność zatrudnienia. Jeśli chodzi o stabilność zatrudnienia i liczebność kadry w stosunku do liczby studentów, to umożliwiają one prawidłową realizację zajęć. Biorąc natomiast pod uwagę strukturę kwalifikacji, to nie jest w pełni wykorzystany potencjał kadry, co skutkuje nieprawidłowym przydziałem zajęć, o czym dalej.

Nauczyciele akademicy posiadają kompetencje dydaktyczne i udokumentowany dorobek dydaktyczny umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Wielu z nich to pracownicy z długim stażem zawodowym związanym z pracą dydaktyczną na różnych uczelniach wyższych. Dwie osoby są autorami skryptów wykorzystywanych w procesie dydaktycznym, również na ocenianym kierunku. Inni nauczyciele są autorami lub współautorami podręczników (zarówno związanych z nauczaniem języka, jak i w zakresie zarządzania). Są także współautorami programów studiów podyplomowych, np. zakresu zarządzania zasobami ludzkimi.

W programie studiów zaplanowano wykłady (najczęściej wykłady informacyjne połączone z prezentacją multimedialną lub wykłady konwersatoryjne) i ćwiczenia, w ramach których odbywają się symulacje. Realizowane są projekty indywidualne i grupowe, analizowane są studia przypadku. Zajęcia warsztatowe obejmują różne metody pracy dydaktycznej, np. pracę w grupach, debatę, dyskusję, burzę mózgow, pracę z podręcznikiem, odgrywanie ról, przeprowadzanie sondaży, symulację, analizę SWOT, projekty, symulacje, praktyczne ćwiczenia tłumaczeniowe. Wskazuje to, że nauczyciele akademicy posiadają odpowiednie kompetencje dydaktyczne, umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Zaprojektowane metody dydaktyczne są różnorodne i dopasowane do prowadzonych zajęć.

Jak wykazały hospitacje zajęć nauczyciele prowadzący zajęcia w języku angielskim są bardzo dobrze przygotowani pod względem językowym, stanowiąc dobry wzorzec dla studentów. Nauczyciele są też dobrze przygotowani do prowadzonych zajęć pod względem merytorycznym. W trakcie hospitowanych zajęć zaobserwowano, że nauczyciele nie zawsze przekazują studentom informację zwrotną dotyczącą ich wypowiedzi, co sprawia, że studenci nie są odpowiednio informowani o swoich postępach i problemach językowych. Ponadto nauczyciele nie zawsze upewniają się, czy studenci rozumieją przekazywane treści. Nie zawsze także odpowiednio aktywizują studentów i monitorują ich pracę. **Rekomenduje się** zwrócenie przez osoby prowadzące zajęcia większej uwagi na aktywizowanie studentów oraz konsekwentne monitorowanie ich pracy i przekazywanie im informacji zwrotnej w trakcie zajęć dotyczącej ich bieżącej pracy. Zapewnienie nauczycielom szkoleń umożliwiających podniesienie kompetencji dydaktycznych.

Obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich umożliwia prawidłową realizację zajęć, a nauczyciele akademicy nie są nadmiernie obciążani nadgodzinami. Dla większości zajęć przydział uwzględnia tytuł lub stopień i dorobek oraz kompetencje dydaktyczne prowadzących. Niemniej jednak wskazać należy dwa zasadnicze problemy związane z przydziałem zajęć. Jeden dotyczy procesu dyplomowania, drugi części zajęć powiązanych z zagadnieniami ekonomiczno-gospodarczymi. W przypadku zajęć *seminarium dyplomowe* przydział jest nieprawidłowy, ponieważ nie uwzględnia kompetencji prowadzących w dyscyplinach ekonomia i finanse oraz językoznawstwo w subdyscyplinie translatoryka, w przypadku, gdy tematyka prac dyplomowych osadzona jest w ich obrębie. Prowadzi to do tego, że w dyscyplinie ekonomia i finanse w zasadzie nie powstają prace dyplomowe, natomiast

prace o tematyce sytuujące się obrębie dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości oraz subdyscypliny translatoryka nie spełniają wymogów poziomu 6 PRK w odniesieniu do charakterystyki WG, ponieważ nie obejmują odpowiedniego zastosowania aparatu teoretyczno-pojęciowego do przeprowadzenia analiz własnych i projektów. W procesie dyplomowania uczestniczą głównie językoznawcy (którzy nie specjalizują się w subdyscyplinie translatoryka) i literaturoznawcy. Nieodpowiedni dobór osób prowadzących seminaria dyplomowe uwidacznia się przykładowo w pracach o charakterze nieliteraturoznawczym, powstających pod kierunkiem doktora literaturoznawstwa, który nie wykazuje w dorobku publikacji z zakresu kulturoznawstwa, historii czy ekonomii (np. *The business world on the example of the British fashion designer Alexander McQueen: Life, creativity and collapse*; *The impact of tourism on a country's economy on the example of the United Kingdom*; *Historical and cinematographic presentation of slavery in the United States*). Analogiczna nieprawidłowość występuje w odniesieniu do przydzielania funkcji recenzenta prac dyplomowych powstających na kierunku. Wymienione wyżej prace recenzował językoznawca, rusycysta, co nie zapewnia ich rzetelnej weryfikacji. Występuje także sytuacja, gdy prace dotyczące językoznawstwa (np. glottodydaktyki) recenzuje literaturoznawca. Dodatkowo recenzentami bardzo wielu prac dyplomowych są osoby bez udokumentowanego publikacjami doświadczenia w zakresie metodologii związanej z ich tematyką czy doświadczenia zawodowego odnoszącego się do ich zakresu tematycznego, np. recenzentem pracy „*The importance of whiskey production for the economy of Scotland*” jest mgr filologii angielskiej o zainteresowaniach metodycznych; a pracy „*The growing importance of pharmaceutical industry in the UK*”, mgr filologii angielskiej, tłumaczka, pisząca doktorat z literaturoznawstwa. Wskazuje to na nieadekwatne wykorzystanie potencjału kadrowego, nieprawidłowy dobór promotorów i recenzentów do tematyki prac dyplomowych.

Oprócz problemów związanych z procesem dyplomowania, wskazać należy nieprawidłowy przydział części zajęć. Zajęcia *geografia gospodarcza obszaru (JN)* prowadzi dr językoznawstwa (germanistka), której publikacje nie obejmują zagadnień geografii gospodarczej (są to głównie publikacje dotyczące nauczania języka). Analogiczna sytuacja ma miejsce w przypadku zajęć *geografia gospodarcza obszaru (JCH)*, które prowadzone są przez mgr sinologii, który ma publikacje w zakresie językoznawstwa. Osoba ta prowadzi również zajęcia *marka handlowa (JCH)*. Z kolei zajęcia *marka handlowa (język B)* prowadzi germanistka, literaturoznawczyni, której zainteresowania badawcze potwierdzone publikacjami nie obejmują zagadnień ekonomicznych. Zajęcia *międzynarodowe kontakty handlowe* prowadzi anglistka, literaturoznawczyni, której dorobek publikacyjny nie obejmuje tego zagadnienia, a jak wskazano w skrypcie jej autorstwa, może on służyć jako materiał dydaktyczny dla zajęć *marka handlowa* i *geografia gospodarcza obszaru*. Zajęcia *literatura rosyjska XX wieku* prowadzi rusycysta, doktor językoznawca, z dorobkiem publikacyjnym, który nie obejmuje literatury współczesnej.

Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami. Ponad 50% zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

Na ocenianym kierunku nie prowadzone są obecnie zajęcia w formie zdalnej. Niemniej jednak nauczyciele akademicy są przygotowani do prowadzenia takich zajęć: mieli możliwości skorzystania ze szkoleń w zakresie użytkowania narzędzi e-learningowych, tj. platformy Teams oraz z platformy Moodle.

Zatrudnienie w Uczelni następuje w drodze otwartego konkursu, którego procedurę reguluje Statut. Przy zatrudnianiu nauczycieli akademickich na poszczególnych stanowiskach (możliwe stanowiska to

pracownik dydaktyczny i badawczo-dydaktyczny) pod uwagę brane są wykształcenie, staż pracy, osiągnięcia naukowe oraz doświadczenie zawodowe. Warunki otwartego konkursu podawane są do publicznej wiadomości, a informacja powinna zawierać, m.in., określenie wymagań, w tym kwalifikacyjnych związanych z zatrudnieniem na danym stanowisku.

Kryteria doboru nauczycieli akademickich co do zasady są transparentne, adekwatne do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć oraz uwzględniają dorobek naukowy oraz osiągnięcia dydaktyczne. Niemniej jednak, jak wskazano wyżej, kryteria te nie zawsze są stosowane, w szczególności, jeśli chodzi o proces dyplomowania.

Nauczyciele akademicy, zatrudnieni na stanowiskach badawczo-dydaktycznych, prowadzący zajęcia na kierunku lingwistyka dla biznesu w przeważającej większości systematycznie pomnażają dorobek naukowy i posiadają bieżące publikacje w dyscyplinach językoznawstwo, literaturoznawstwo oraz nauki o zarządzaniu i jakości, nauki o ekonomii i finansach, jak również nauki prawnicze. Pracownicy pogłębiają swoje doświadczenie praktyczne, szczególnie w zakresie wykonywania tłumaczeń na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego, prowadzenia szkoleń w zakresie negocjacji, zarządzania, marketingu, public relations. Rozwijają kompetencje dydaktyczne poprzez udział w kursach, szkoleniach o charakterze metodologicznym i metodycznym, np. „Innowacyjne metody pracy ze studentami”, „Nauczanie języka zawodowego metodą kooperatywną”, czy warsztatach metodycznych organizowanych przez wydawnictwa językowe i różne instytucje, np. Goethe Institut. Sami również szkolą kadry, prowadząc konsultacje i szkolenia w zakresie metodyki dla nauczycieli szkół średnich. Nauczyciele brali też udział w szkoleniu świadomościowym o osobach niepełnosprawnych. Pracownikom zapewnione jest wsparcie techniczne. Zadowolenie z funkcjonalności stosowanych platform i narzędzi do nauczania zdalnego (obecnie stosowanych pomocniczo do zamieszczania materiałów dla studentów) jest monitorowane, choć w sposób niesformalizowany. Pracownicy są zadowoleni z oferowanych im szkoleń dotyczących tych narzędzi.

Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia są oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem za pomocą badania ankietowego oraz przez hospitację zajęć. Celem badań sondażowych prowadzonych wśród studentów jest zbadanie opinii na temat umiejętności przekazywania wiedzy (jasność, przystępność), umiejętności zainteresowania studenta treściami przedmiotu, komunikatywności na zajęciach planowych i konsultacjach, stosunku do studentów, oceniania zgodnie z wcześniej ustalonymi wymaganiami, terminowości odbywania zajęć. Wszyscy nauczyciele oceniani są przez studentów w danym semestrze. Ankietyzacja jest anonimowa. Hospitowane są także zajęcia. Każdy nauczyciel ze stażem pracy dłuższym niż 5 lat, hospitowany jest nie rzadziej niż raz na cztery lata, a pozostali nauczyciele – raz w roku.

Wszyscy pracownicy kierunku lingwistyka dla biznesu podlegają ocenie okresowej nie rzadziej niż raz na cztery lata. Oceniane są: działalność dydaktyczna, rozwój zawodowy i działalność organizacyjna. Ocena działalności dydaktycznej dokonywana jest na podstawie samooceny pracownika oraz na podstawie wyników hospitacji. Ocena rozwoju zawodowego i działalności organizacyjnej dokonywana jest w oparciu o informacje złożone przez ocenianego nauczyciela („Arkusze Oceny Pracownika”). W ocenie okresowej uwzględniane są także wyniki ankietyzacji przeprowadzanej wśród studentów, z zastrzeżeniem, że wyniki ankiet studentów uznaje się za ważne, jeśli w procesie oceny brało udział co najmniej 20 procent studentów, z którymi nauczyciel akademicki prowadził zajęcia dydaktyczne.

Wyniki okresowych przeglądów kadry prowadzącej kształcenie są wykorzystywane do zmotywowania nauczycieli, by podnosili jakość swojej pracy. Procedura hospitacji kończy się rozmową pohospitacyjną

z osobą ocenianą, w celu ustalenia dalszych działań służących doskonaleniu jakości procesu dydaktycznego. W wyniku prowadzonych okresowych przeglądów kadry w doskonaleniu członków kadry nie nastąpiły radykalne zmiany ze względu na prowadzenie kształcenia na profilu praktycznym, w szczególności, jeśli chodzi o proces dyplomowania. **Rekomenduje się** zwrócenie większej uwagi przy okresowych przeglądach kadry na umiejętności dydaktyczne prowadzące do realizacji efektów uczenia się związanych z praktycznym profilem studiów w procesie dyplomowania.

Uczelnia wspiera podnoszenie kompetencji naukowych i dydaktycznych pracowników np. poprzez nagrody finansowe Rektora za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne, organizacyjne lub za całokształt wyróżniającego się dorobku zawodowego. Pracownicy mają też możliwość uczestniczenia w pracach badawczych finansowanych przez Uczelnię, która finansuje przewody doktorskie, postępowania habilitacyjne i nostryfikacyjne. Dodatkowo przydzielane są środki na wydatki związane z udziałem pracowników w konferencjach, seminariach i szkoleniach. Pracownicy mogą ubiegać się o stypendia na projekty wspierające rozwój naukowy i zawodowy. Realizowana polityka kadrowa sprzyja stabilizacji zatrudnienia i rozwojowi nauczycieli akademickich, o czym świadczy podnoszenie przez pracowników kwalifikacji (np. w ramach studiów podyplomowych oraz finansowanie przewodów doktorskich, co potwierdzone zostało w trakcie spotkania z nauczycielami).

Realizowana polityka kadrowa obejmuje zasady rozwiązywania konfliktów i reagowania na przypadki zagrożenia, naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie. Opracowano zasady przeciwdziałania zjawiskom mobbingu, powołano doraźną Komisję Antymobbingową. Przeprowadzono także diagnozę problemów związanych z naruszaniem poczucia poszanowania i równego traktowania i powołano Komisję Rektorską ds. Opracowania i Wdrożenia Planu Równości Płci.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami na kierunku lingwistyka dla biznesu zapewniają częściowo prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Polityka kadrowa co do zasady zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, jednak zdarzają się przypadki nieprawidłowo obsadzonych zajęć. Polityka kadrowa uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: 1) nieprawidłowej obsady części zajęć; 2) promowania i recenzowania prac dyplomowych w dyscyplinach, w obrębie których promotorzy i recenzenci nie posiadają udokumentowanego dorobku naukowego oraz doświadczenia zawodowego.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

1. Zapewnienie prawidłowej obsady wszystkich zajęć, dbając o zgodność dorobku naukowego i doświadczenia zawodowego z celami, treściami i efektami uczenia się dla każdego zajęcia.
2. Wyeliminowanie sytuacji, w której pracownik promuje lub recenzuje pracę dyplomową w dyscyplinie, w obrębie której nie posiada dorobku publikacyjnego ani doświadczenia zawodowego.
3. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Budynki dydaktyczno-administracyjne Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Sączu znajdują się w kilku sąsiadujących lokalizacjach w mieście. Funkcję dydaktyczną dla studentów kierunku pełni budynek o powierzchni około 2800 m², zlokalizowany przy ul. Kochanowskiego 44. W niewielkiej odległości znajdują się parkingi dla studentów i kadry, z prawidłowo wyodrębnionymi i oznakowanymi miejscami dla osób z niepełnosprawnością.

Budynek Wydziału Humanistycznego jest jasny i przestronny, z szerokimi ciągami komunikacyjnymi, zorganizowany jak typowy budynek dydaktyczno-biurowy. Zajęcia odbywają się w 23 salach wykładowych, ćwiczeniowych i laboratoryjnych, w tym w laboratorium tłumaczeń pisemnych z oprogramowaniem CAT, 2 pracowniach językowych oraz w pracowni tłumaczeń symultanicznych. Sale są wystarczającej wielkości w odniesieniu do liczebności grup dydaktycznych. Na terenie budynku dostępny jest szerokopasmowy internet i WIFI, w salach dodatkowo ze stałym łączem o dużej przepustowości.

Infrastruktura sportowa, jaką posiada Uczelnia jest prawidłowa dla zajęć sportowych – to nowoczesny kompleks sportowy zlokalizowany w budynkach innej jednostki Uczelni, w pełni dostępny dla studentów kierunku.

Zajęcia, w szczególności te o nachyleniu praktycznym powiązanych z wykonywaniem tłumaczeń, odbywają się w specjalistycznych pracowniach i laboratoriach. Jest wśród nich laboratorium tłumaczeń wspomaganym komputerowo (CAT) z 20 stanowiskami dla studentów i jednym dla nauczyciela, gdzie zainstalowane jest profesjonalne narzędzie wspomagające tłumaczenie, a także narzędzie do tworzenia baz terminologicznych. Stanowisko nauczyciela w tej pracowni posiada dodatkową funkcjonalność w postaci „symulatora biura tłumaczeń” umożliwiającą naśladowanie pracy w autentycznym środowisku zawodowym w zakresie zarządzania projektami tłumaczeniowymi. Kolejna pracownia sprofilowana zawodowo to specjalistyczna pracownia tłumaczeń symultanicznych, gdzie znajdują się trzy profesjonalne (dwuosobowe) kabiny do tłumaczeń symultanicznych oraz system pozwalający na symulację obsługi tłumaczeniowej konferencji i spotkań biznesowych (20 stanowisk nadawczo-odbiorczych). Na wyposażeniu Uczelni jest również system cyfrowy wykorzystywany do obsługi językowej grup w pracy pilota wycieczek/ przewodnika turystycznego/ przewodnika po zakładzie pracy. Na kierunku wykorzystuje się również cyfrową pracownię językową dedykowaną nauczaniu wymowy (16 stanowisk z komputerem, słuchawkami i mikrofonem oraz multimedialny odbiornik TV), a także analogową pracownię językową, wyposażoną w sprzęt do odsłuchiwania i nagrywania dźwięku (20 stanowisk dla studentów i 1 dla nauczyciela), w której odbywają się głównie zajęcia ze słuchania ze zrozumieniem.

Wyposażenie umożliwia prezentowanie materiałów audio-wideo, pracę z zasobami w formie elektronicznej oraz pochodzącymi bezpośrednio z internetu, ćwiczenia wymowy, słuchania, a także rozwijanie profesjonalnych kompetencji w zawodzie tłumacza. Możliwe jest tu również prowadzenie symulacji spotkań biznesowych. Problemem jest jednak stopień dostosowania sal i laboratoriów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Chociaż budynek posiada podstawowe dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - wejście do budynku ułatwia rampa, a wewnątrz dostępny jest podnośnik dla osób z niepełnosprawnością ruchową, to właściwe zaplecze sanitarne, przystosowane do osób z niepełnosprawnościami, zapewnione jest jedynie na parterze budynku, a w salach dydaktycznych i laboratoriach nie wydzielono ani nie oznakowano miejsca dla osoby z niepełnosprawnością umożliwiającą pełny udział w zajęciach dydaktycznych takim osobom (np. dla osób poruszających się na wózku - brak miejsca ze swobodnym dojazdem/ podjazdem, stolika z regulowaną wysokością blatu, dla osób z dysfunkcją narządu wzroku – dedykowanej klawiatury i myszy itp.). Analogiczna uwaga dotyczy sal usługowych toku studiów, gdzie nie oznakowano miejsca dedykowanego obsłudze osoby z niepełnosprawnością, a także nie zorganizowano miejsca do obsługi, które umożliwiłoby bezpośredni kontakt wzrokowy z pracownikiem Uczelni. **Rekomenduje się** dostosowanie sal dydaktycznych oraz pomieszczeń usługowych, w tym pracowni i laboratoriów, do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w tym poruszających się na wózku, aby mogły w pełni korzystać z infrastruktury dydaktycznej oraz administracyjno-usługowej udostępnianej w celu realizacji kształcenia na kierunku.

W budynku dostępne jest WIFI dla studentów oraz kadry. Możliwe jest dzięki niemu także korzystanie na miejscu z zasobów Uczelni i jej systemów usługowych. Komputery uczelniane, znajdujące się w salach, laboratoriach i pracowniach oraz w bibliotece korzystają ze stałego łącza. Infrastruktura informatyczna, a także wyposażenie techniczne pomieszczeń, pomoce i środki dydaktyczne, specjalistyczne oprogramowanie są sprawne, nowoczesne, nieodbiegające od aktualnie używanych w działalności zawodowej tłumacza, która jest właściwa dla kierunku oraz umożliwiają prawidłową realizację zajęć powiązanych z tłumaczeniami, w tym z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych. Problemem jest jednak infrastruktura specjalistyczna powiązana

z pozostałymi rolami zawodowymi zdefiniowanymi w koncepcji kształcenia. Brakuje pracowni specjalistycznych i oprogramowania, które umożliwiłyby kształtowanie kompetencji biznesowych, a w szczególności takich, które wykorzystują nowoczesne narzędzia planowania zasobów przedsiębiorstwa (ERP) – analityczne, menedżerskie, finansowe, dotyczące księgowości, HR, logistyki, sprzedaży, marketingu, czy choćby obiegu dokumentów. **Rekomenduje się** zatem uzupełnienie infrastruktury o wyposażenie i oprogramowanie umożliwiające prowadzenie zajęć kształtujących kompetencje praktyczne biznesowe, w szczególności w zakresie wybranych obszarów ERP, zgodnie z koncepcją i celami kształcenia.

Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, a także ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk w pracowniach dydaktycznych i laboratoriach komputerowych, licencji na specjalistyczne oprogramowanie itp. są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup i umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym samodzielne wykonywanie czynności praktycznych przez studentów.

Zasoby biblioteczne gromadzone są przez bibliotekę główną oraz dwie filie, w tym filię zlokalizowaną na Wydziale Humanistycznym. W bibliotece głównej czytelnicy mają wolny dostęp do półek, a czytelnia dysponuje 30 stanowiskami wyposażonymi w komputery i dostęp do internetu. Znajduje się tam również przestronne pomieszczenie do pracy grupowej studentów. Do dyspozycji czytelników są trzy skanery. Pomieszczenia biblioteczne są przestronne, dobrze doświetlone, umożliwiają samodzielną pracę z dostępem do księgozbioru podręcznego. W czytelni wydziałowej zorganizowane są 3 stanowiska komputerowe, w tym jedno dla osób z niepełnosprawnością wzrokową, a także 20 miejsc czytelniczych przy tradycyjnych stolikach wyposażonych w lampki czytelnicze. Stanowisko to współpracuje ze skanerem. Za pomocą stanowisk komputerowych możliwy jest dostęp do katalogu bibliotecznego oraz baz pełnotekstowych. W pomieszczeniach bibliotecznych i w całej Uczelni dostępna jest dla użytkowników uczelniana sieć WIFI. Godziny otwarcia biblioteki są dogodne dla studentów oraz kadry i umożliwiają swobodną pracę samodzielną z zasobami, w tym cyfrowymi.

Zapewniona jest zgodność infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP.

Studentom udostępniane są akademickie licencje na oprogramowanie, w tym służące do wykonywania tłumaczeń. Korzystanie z pracowni i laboratoriów jest możliwe po godzinach zajęć, ale po zgłoszeniu takiej potrzeby. Studenci mogą więc samodzielnie wykonywać czynności praktyczne zarówno podczas zajęć, jak i po ich zakończeniu.

Zakres dostosowań do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w bibliotece nie jest pełny. Brakuje tu systemowego dostosowania, zapewniającego tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej oraz korzystaniu z technologii informacyjno-komunikacyjnej. Nie uwzględniono na przykład podstawowych dostosowań do różnego rodzaju niepełnosprawności, w tym dla osoby poruszającej się na wózku, gdyż ograniczono się do niepełnosprawności wzrokowej. Miejsce dla osoby z niepełnosprawnościami nie zostało również właściwie zorganizowane (z łatwym, szerokim podjazdem) - wydzielone i oznakowane. Brakuje tu elementarnego sprzętu dla innych rodzajów niepełnosprawności niż dysfunkcje narządu wzroku (np. klawiatury specjalistycznej, myszy typu *trackball*, przetworników tekstu, dyktafonów itp.). **Rekomenduje się** zwiększenie zakresu dostosowań do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w taki sposób, aby mogły w pełni korzystać z zasobów Uczelni i uczestniczyć w procesie kształcenia, a także wydzielenie i oznakowanie miejsca/ miejsc dla osób z niepełnosprawnością.

Program studiów nie przewiduje wprowadzenia kształcenia na ocenianym kierunku z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, Uczelnia posiada jednak właściwą infrastrukturę w tym zakresie, która udostępniana była podczas pandemii i gotowa jest do użycia w każdej chwili w razie takiej potrzeby. Służy ona również do komunikacji pomiędzy prowadzącymi zajęcia a studentami jako repozytorium materiałów dla studentów itp. Oprogramowanie to umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia, współpracuje z innymi systemami uczelnianymi oraz jest dostępna dla studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym studentów z niepełnosprawnościami. Z oprogramowania można korzystać w każdym miejscu bez zbędnych ograniczeń.

W bibliotece głównej gromadzona jest literatura z zakresu nauk ekonomicznych, która wykorzystywana jest na kierunku. Zbiory o nachyleniu humanistycznym, dedykowane kierunkowi, znajdują się w bibliotece w budynku Wydziału Nauk Humanistycznych, gdzie do dyspozycji czytelników znajduje się ponad 21 tys. woluminów. Są to między innymi podręczniki kursowe do praktycznej nauki języka angielskiego i niemieckiego, pozycje z zakresu językoznawstwa, przekładoznawstwa, literatury pięknej, historii, historii języka, psychologii, języków specjalistycznych. W zbiorach znajduje się duży wybór różnego rodzaju publikacji informacyjnych – encyklopedii, leksykonów, słowników i innych pomocy dydaktycznych na nośnikach CD i DVD. Biblioteka prenumeruje czasopisma w językach obcych, w tym w języku angielskim i niemieckim o nachyleniu zawodowym/branżowym np. Business English Magazine, Dialog Deutsch-Polnisches Magazine, The Economist. Czasopisma naukowe i branżowe z zakresu nauk ekonomicznych gromadzone są w bibliotece głównej i obejmują kilkanaście tytułów np. Administracja, Bank, Ekonomia i Organizacja Przedsiębiorstwa, Ekonomista, Personel i Zarządzanie i wiele innych.

Zgromadzone zasoby naukowe i dydaktyczne są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się. Umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku oraz prawidłową realizację zajęć. Księgozbiór dla kierunku jest wystarczający. Obejmuje podstawowe publikacje z zakresu kształcenia filologicznego i odzwierciedla wystarczająco obszary zastosowania języka obcego będącego przedmiotem prowadzonych specjalizacji. Księgozbiór jest aktualny – uzupełniany w ostatnich latach w dużej mierze o publikacje dotyczące tłumaczeń, biznesu, języków specjalistycznych.

Zbiory obejmują piśmiennictwo zalecane w sylabusach w liczbie egzemplarzy dostosowanej do potrzeb procesu nauczania i uczenia się oraz do liczby studentów, udostępniane tradycyjnie i z wykorzystywaniem narzędzi informatycznych, w tym umożliwiających dostęp do światowych zasobów informacji naukowej i profesjonalnej.

Uczelnia umożliwia całodobowe korzystanie z zasobów w ramach platformy IBUK, również poza siedzibą Uczelni, która udostępnia publikacje elektroniczne oraz zasoby edukacyjne wielu wydawców – publikacje specjalistyczne, naukowe, popularnonaukowe, beletrystyczne. Udostępniane są zasoby Wirtualnej Biblioteki Nauki. W ramach tego programu biblioteka posiada sieciowy dostęp do pełnych tekstów artykułów z wielu tysięcy czasopism naukowych. W ramach baz EBSCO licencja obejmuje pakiet podstawowy 15 baz, w tym 7 baz pełnotekstowych zawierających czasopisma naukowe różnych wydawców, książki, gazety i inne publikacje oraz 7 baz bibliograficznych (abstraktowych). Od 2022 roku Uczelnia posiada dostęp do AcademicResearch Source, multidyscyplinarnej bazy danych z dostępem do 200 tys. książek elektronicznych oraz 5 tys. pełnotekstowych czasopism. Biblioteka posiada również

dostęp do cyfrowej wypożyczalni międzybibliotecznej książek i czasopism naukowych Academica. Bibliotekę obsługuje program biblioteczny z szeregiem udogodnień zarówno dla czytelników, jak i dla potrzeb sprawozdawczości, przeglądów itp.

Zasoby udostępniane online uzupełniają te, gromadzone na miejscu i razem stanowią podstawę do realizacji dydaktyki akademickiej na kierunku.

Zasoby, w tym bazy pełnotekstowe, są właściwie dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością – są skomputeryzowane, a dostęp zdalny spełnia standard WCAG 2.0. Uczelnia w trybie doraźnym udostępnia materiały dydaktyczne opracowane w formie elektronicznej nauczycielom akademickim, a także osobom z niepełnosprawnością.

Przyjęte w Uczelni procedury jakościowe przewidują systematyczną wieloaspektową ocenę infrastruktury dydaktycznej, w tym biblioteki i jej zasobów. Pracownicy biblioteki z dbają o dostępność literatury zawartej w sylabusach dla studentów i kadry kierunku. Rokrocznie prowadzą przeglądy kart przedmiotów i uzupełniają księgozbiór – w formie tradycyjnej oraz w formie elektronicznej. Nauczyciele akademicy, z kolei, informują na bieżąco Bibliotekę na temat potrzeb poszerzenia księgozbioru, w wyniku księgozbiór jest ciągle wzbogacany o nowe, aktualne pozycje.

W przeglądy zaangażowani są nauczyciele akademicy, członkowie zespołu zapewnienia jakości kształcenia oraz studenci, którzy wyrażają swoje opinie w ankietach. Ocena ta obejmuje wyposażenie sal dydaktycznych, komputerowych, pracowni i laboratoriów oraz dostępność zasobów bibliotecznych. Podejmowane działania jakościowe nie są jednak wystarczające w odniesieniu do poziomu dostępności infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami. Mając na uwadze, że Uczelnia posiada już pewne dostosowania infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, ale dostęp do nich nie zawsze uwzględnia różne rodzaje niepełnosprawności (np. brak oznakowania dla osób z dysfunkcją wzroku, brak dostosowań dla osób poruszających się na wózku, dostosowane sanitariaty ograniczone do jednej z kondygnacji), **rekomenduje się** włączenie do oceny infrastruktury osób z niepełnosprawnościami z Uczelni lub spoza niej.

Infrastruktura informatyczna i oprogramowanie wspierające dydaktykę i pracę własną studenta, wykorzystujące metody i techniki kształcenia na odległość są unowocześniane i aktualizowane.

Studenci w ramach ankietyzacji oceniają infrastrukturę wykorzystywaną w procesie kształcenia. Ocena ta obejmuje wyposażenie sal dydaktycznych, komputerowych, pracowni i laboratoriów oraz dostępność zasobów bibliotecznych. System zapewnienia jakości infrastruktury dla kierunku działa prawidłowo, gdyż liczba niedoskonałości nie jest wysoka. Uczelnia stopniowo rozwija i doskonali infrastrukturę, również w zakresie potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Wyniki okresowych przeglądów, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, są wykorzystywane do doskonalenia infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych. System zapewnienia jakości infrastruktury dla kierunku działa prawidłowo, gdyż liczba niedoskonałości nie jest wysoka. Uczelnia stopniowo rozwija i doskonali infrastrukturę, również w zakresie potrzeb osób z niepełnosprawnościami, choć tutaj niedoskonałości są najbardziej widoczne.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowanie do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku - choć w tym zakresie nie uwzględniono potrzeb wszystkich ról zawodowych definiowanych w koncepcji kształcenia, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, jednakże sposób dostosowania nie zawsze zapewnia tym osobom pełny udział w kształceniu, co jest przedmiotem rekomendacji w ocenie kryterium.

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

W Uczelni prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu. Biorą w niej udział podmioty na stałe współpracujące z Uczelnią, a przedstawiciele niektórych z nich zasiadają w nowo powołanym Zespole Programowym dedykowanym kierunkowi oraz w Radzie Pracodawców, która ma charakter ogólnouczelniany. Rodzaj, zakres i zasięg działalności interesariuszy kierunku są bardzo zróżnicowane. Wśród nich znajduje się biuro tłumaczeń, stowarzyszenie koncentrujące się na działalności prospołecznej, producent bram, okien i ogrodzeń, biuro podróży, jednostka samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwo handlowo-usługowe, przedsiębiorstwo budowlane i in. Z tego bardzo zdywersyfikowanego pod kątem reprezentowanej branży, grona, jedynie biuro tłumaczeń jest bezpośrednio powiązane z rodzajem i zakresem przygotowania zawodowego zaplanowanego w programie. Pozostałe branże, czy też zakresy działalności zawodowej, choć zgodne są z generyczną, niejednorodną koncepcją kierunku oraz celami kształcenia, skoncentrowane przede wszystkim na rozwijaniu kompetencji w zakresie posługiwania się językiem angielskim (w mniejszym stopniu niemieckim), w tym w sytuacjach zawodowych, nie posiadają precyzyjnego odniesienia do konkretnego wycinka rynku pracy. Innymi słowy, program studiów nie przygotowuje absolwenta do pracy w tych branżach, co zostało już zauważone w kryterium 1.

Współpraca Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym do niedawna prowadzona była w sposób niesformalizowany – przedstawiciele pracodawców postulowali szereg zmian odnośnie do programu studiów, jego realizacji, współpracy itp. Niektóre z nich Uczelnia uwzględniała, innych nie. Współpraca miała charakter przypadkowy i doraźny. Najlepszym przykładem wyników takiej współpracy jest duża liczba wprowadzonych pod wpływem otoczenia zmian, a także ich kierunek np. uszczegółowienie i dostosowanie kryteriów doboru współpracujących instytucji zewnętrznych, gdzie decyzja i prerogatywy powinny leżeć w gestii Uczelni, nie jej otoczenia, które jest świadomie dobieranym podmiotem współpracy, czy nacisk na wybór tematów prac dyplomowych o charakterze aplikacyjnym. Interesariusze prezentują często rozbieżne interesy, gdyż są grupą zawodowo zdywersyfikowaną, a Uczelnia nie posiada mechanizmów, które pozwalałyby efektywnie zarządzać zmianą w warunkach szerokiego spektrum potrzeb i oczekiwań otoczenia. **Rekomenduje się** ustalenie ram i zakresu wykorzystania potencjału otoczenia kierunku w opracowywaniu koncepcji kształcenia oraz realizacji i doskonaleniu programu studiów.

Od października 2022 roku współpraca z interesariuszami zewnętrznymi ma już charakter systemowy, gdyż Uczelnia powołała ciała doradcze z udziałem pracodawców, co oznacza, że obecnie wpływ otoczenia społeczno-gospodarczego, jako całości, na koncepcję kształcenia i program studiów się urealnia.

W rezultacie wprowadzonych rozwiązań systemowych, współpraca z interesariuszami, w tym z pracodawcami, ma charakter stały, ale przybiera wciąż zbyt mało zróżnicowane formy. Dominuje współpraca w zakresie organizowania praktyk zawodowych dla studentów kierunku oraz organizacja warsztatów i szkoleń z udziałem przedstawicieli pracodawców dla studentów. Instytucje zewnętrzne są także zapraszane do angażowania się w przedsięwzięcia organizowane przez Jednostkę. Interesujący jest również zarys koncepcji udziału pracodawców w przygotowaniu pracy dyplomowej oraz w egzaminie dyplomowym, jednak wymaga ona jeszcze dopracowania. Wspólne działania Uczelni i pracodawców są wprawdzie adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów oraz osiągania przez studentów efektów uczenia się, jednakże, Uczelnia może odnieść więcej korzyści z tej współpracy dla kierunku studiów niż obecnie odnosi. **Rekomenduje się** poszerzenie katalogu form współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, adekwatnie do celów

kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów oraz osiągania przez studentów efektów uczenia się.

W warunkach czasowego ograniczenia funkcjonowania Uczelni w związku z sytuacją pandemii, Uczelnia prawidłowo zapewniała udział interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców w różnych formach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów. Wykorzystywane były w tym celu efektywnie metody i narzędzia komunikacji na odległość, co potwierdzają pracodawcy.

Uczelnia prowadzi regularne przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów. Określiła szczegółową procedurę takich przeglądów i zawarła ją w uczelnianym systemie zapewnienia jakości kształcenia. Z założenia działania te są właściwe, jednakże na poziomie realizacji, dobrane do tych celów narzędzia, typowo sprawozdawcze, nie są efektywne – nie obejmują wszystkich aspektów współpracy oraz oceny poprawności doboru instytucji współpracujących, a także skuteczności tej współpracy. W dokumentach dotyczących oceny jakości kształcenia brak jasnych informacji na temat wymiernych rezultatów oceny, które stanowiłyby podbudowę do doskonalenia współpracy. **Rekomenduje się** prowadzenie przeglądów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami w taki sposób, aby dotyczyły programu studiów i obejmowały ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji.

Wyniki prowadzonych tych przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów. Udział studentów w ocenie jakościowej współpracy jest zapewniony jedynie w zakresie praktyk. **Rekomenduje się** włączenie studentów do okresowych przeglądów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w odniesieniu do programu studiów.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu. Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Międzynarodowa współpraca w odniesieniu do kierunku lingwistyka dla biznesu dotyczy programu Erasmus+ oraz umów bilateralnych. Programy współpracy dotyczą wymiany studentów i pracowników, praktyk studenckich, wspólnych badań i konferencji naukowych, w tym konferencji studenckich. Na przykład, w 2022 roku, odbyła się, przeprowadzona w formie on-line, 5. Międzynarodowa Konferencja Studencka „Journeys through Languages and Cultures”. Obecnie w Uczelni prowadzone są zintensyfikowane działania mające na celu wzmocnienie udziału mobilności wirtualnych w procesie umiędzynarodowienia.

Zakres współpracy międzynarodowej na kierunku jest nie w pełni precyzyjnie powiązany z celami kształcenia. Niejasne jest, na przykład, w jaki sposób współpraca międzynarodowa na kierunku miałaby sprzyjać kształceniu spedytorów czy handlowców, co zakłada koncepcja kształcenia, szczególnie w kontekście faktu, że zagraniczne praktyki studenckie odbywają się w hotelach.

Podobnie, mimo iż istotnym elementem umiędzynarodowienia są zajęcia przeprowadzane przez wykładowców z uczelni zagranicznych - w 2022 roku odbyły się trzy tego typu wydarzenia: wykład języków obcych przy użyciu platform internetowych, oraz wykład na temat nauki języków obcych - zakres tematyczny tych zajęć nie wskazuje na precyzyjne powiązania z koncepcją i celami kształcenia, w tym w szczególności z dyscyplinami, do których przyporządkowano kierunek lingwistyka dla biznesu.

Rekomenduje się pełniejsze powiązanie rodzaju, zakresu i zasięgu umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku z koncepcją i celami kształcenia.

Uczelnia posiada systematycznie powiększaną ofertę podpisanych umów w oparciu o program Erasmus+. Dzięki współpracy realizowanej w ramach tego programu pracownicy i studenci mają możliwość pobytu na uczelniach zagranicznych takich jak: University of Cordoba (Hiszpania), University of Coruna (Hiszpania), Polytechnic Institute of Bragança (Portugalia), University of Presov (Słowacja), Mendel`s University (Brno) Czechy, Sakarya University (Turcja), Mehmet Akif Ersoy University (Turcja), Tomori Pal College (Węgry), University of RomaTre (Włochy), czy University of SSML Gregorio VII (Włochy). Dobór uczelni partnerskich, z którymi podpisano umowy bywa jednak przypadkowy i w niejasny sposób powiązany z celami kształcenia na kierunku. **Rekomenduje się** wprowadzenie systemowego podejścia od rozwijania umiędzynarodowienia na kierunku.

Studenci są informowani o możliwości aplikowania na studia poprzez stronę internetową, media społecznościowe, wiadomości e-mailowe oraz spotkania z opiekunem roku dotyczące zachęcania studentów do udziału w programach mobilności. W ostatnich latach z możliwości wyjazdu zagranicznego na studia lub praktyki skorzystało ponad dwudziestu studentów kierunku.

Prowadzone są okresowe oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia, obejmujące ocenę skali, zakresu i zasięgu aktywności międzynarodowej kadry i studentów, lecz ich wyniki nie są w pełni skutecznie wykorzystywane do podnoszenia jakości procesu umiędzynarodowienia na kierunku.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, które nie są jednak w pełni zgodne z przyjętą koncepcją kształcenia. Wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich a umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, obejmującym ocenę skali, zakresu i zasięgu aktywności międzynarodowej kadry i studentów. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Studenci kierunku lingwistyka dla biznesu otrzymują kompleksowe wsparcie o stałym charakterze. Jest ono adekwatne do potrzeb, zróżnicowane, dostosowane do celów kształcenia, potrzeb studentów, ma związek z realizacją programu studiów oraz osiąganiem efektów uczenia się. Ze względu na profil studiów istotne jest także, że przygotowuje do wejścia na rynek pracy. Wsparcie to ma charakter systemowy i jest ugruntowane w procedurach i przepisach obowiązujących w uczelni.

Studenci, w związku z praktycznym profilem kierunku, w trakcie swojej edukacji, ze względu na godziny praktyk, mają bieżący kontakt z przedstawicielami środowiska społeczno-gospodarczego. Systemowe wsparcie zapewnia Akademickie Biuro Karier - jednostka funkcjonująca w Uczelni, która wspiera studentów w ich zawodowej ścieżce. Pomaga ona nie tylko znajdować oferty pracy dopasowane do profilu studentów i absolwentów, lecz przede wszystkim daje możliwość skorzystania ze szkoleń, warsztatów, a także indywidualnych sesji mentoringowych z doradcami zawodowymi, w trakcie których studenci m.in. mają szanse lepiej poznać swoje mocne strony oraz profilować karierę zawodową. Studenci otrzymują też oferty dodatkowych praktyk zarówno krajowych jak i zagranicznych. Uczelnia w sytuacji konieczności przeprowadzania zajęć zdalnych na bieżąco informowała studentów o dostępnej infrastrukturze i oprogramowaniu.

Z kierunkiem związane jest Koło Naukowe Lingwista, w którym studenci mogą rozwijać swoje zainteresowania naukowe oraz rozwijać kompetencje organizacyjne. Członkowie biorą udział w konferencjach naukowych oraz organizują liczne spotkania podczas których mogą poznawać inne kultury. Uczelnia informuje także studentów o konferencjach naukowych odbywających się zarówno w jak i poza jednostką. Studenci mogą także uczestniczyć w działalności pozostałych kół naukowych istniejących w Uczelni.

Systemowe wsparcie dla studentów wybitnych obejmuje także finansowe motywowanie do prowadzenia aktywności naukowo-badawczej. W Uczelni przyznawane są nagrody Rektora przyznawane w 3 kategoriach, które mogą otrzymać m.in. studenci mający wybitne osiągnięcia naukowe. Odrębnym środkiem jest też Własny Fundusz Stypendialny, a także stypendium rektora dla najlepszych studentów. Wszystkie te finansowe formy wsparcia mają swój publicznie dostępny regulamin, a studenci nie zgłosili uwag do funkcjonowania tego systemu.

Systemowe wsparcie obejmuje też czynniki pozafinansowe. Studenci wyróżniający się w nauce mogą otrzymać dyplom uznania – od Rektora lub Dziekana Wydziału, co jest następnie odnotowywane w dokumentacji przebiegu studiów. Studenci mogą też na bieżąco konsultować swoje propozycje dodatkowej działalności naukowej w trakcie konsultacji.

Uczelnia na bieżąco wspiera zarówno materialnie jak i pozamaterialnie różne formy aktywności studentów. Podejmuje także własne działania organizacyjne umożliwiające rozwój sportowy, artystyczny i organizacyjny, między innymi zapraszając studentów na organizowane samodzielnie i z innymi partnerami wydarzenia, a także na bieżąco informując o dodatkowych wydarzeniach organizowanych w uczelni. W uczelni działają także organizacje studenckie i koła naukowe, które wraz ze swoimi opiekunami podejmują swoje działania.

Studenci z niepełnosprawnościami mogą korzystać z pomocy, której zakres określa m.in. Regulamin przyznawania wsparcia oraz dysponowania środkami z Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych w Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Sączu. Zgodnie z nim uczelnia przeznacza środki z dotacji podmiotowej także na zadania związane z dostosowywaniem warunków nauczania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Zakres wydatków możliwych do pokrycia z funduszu to m.in. zakup literatury naukowej wspierającej proces kształcenia, pokrycie kosztów wynagrodzenia pracowników

administracyjnych, zatrudnienie asystenta osoby uprawnionej, czy zorganizowanie dodatkowych zajęć. Regulamin określa też tryb przyznawania indywidualnego wsparcia oraz inne procedury. Na podstawie Regulaminu studiów osoba z niepełnosprawnością może też m.in. korzystać z zasobów bibliotecznych na preferencyjnych zasadach, miejsc parkingowych, dodatkowych urządzeń podczas zajęć.

Zgodnie z Regulaminem studiów studenci mogą korzystać z indywidualnej organizacji studiów. Jest ona przyznawana stacjonarnym studentkom w ciąży i studentom będącym rodzicami dziecka do 5 roku życia, a wnioskować o nią mogą również studenci z niepełnosprawnościami, problemami zdrowotnymi, uczestniczący w pracach badawczych, odbywający część studiów w uczelniach zagranicznych, a także inni studenci w uzasadnionych przypadkach – w tym studenci dwóch kierunków studiów (pod warunkiem uzyskania średniej minimum 4.5, a Indywidualna organizacja studiów jest przyznawana na jednym kierunku). Jednocześnie uczelnia zastrzega w Regulaminie, że IOS nie może prowadzić do obniżenia wymagań merytorycznych oraz musi zapewniać osiągnięcie efektów uczenia się zgodnych z programem studiów. Regulamin studiów gwarantuje też studentom prawo do odpowiedniego urlopu. Studenci mogą skorzystać z urlopu rocznego, zdrowotnego, macierzyńskiego, wychowawczego i semestralnego (po urlopie macierzyńskim lub wychowawczym), które są przyznawane w określonych regulaminem sytuacjach, i na podstawie wniosku zawierającego odpowiednie uzasadnienie.

Uczelnia ma wprowadzone systemowe rozwiązanie dotyczące sposobu zgłaszania skarg i wniosków, a także model rozpatrywania takich wniosków. Jego szczegóły są opisane w Biuletynie informacji publicznej. Studenci mogą też kontaktować się w tych sprawach z opiekunem swojego roku, dziekanem wydziału, a także Prorektorem ds. Studenckich i Kształcenia.

Kwestię wniosków związanych z przebiegiem studiów reguluje przede wszystkim Regulamin studiów. Zgodnie z nim decyzje są wydawane w drodze decyzji administracyjnej albo rozstrzygnięć. Władze są zobowiązane wydać rozstrzygnięcia w ciągu 30 dni od złożenia. Studenci składają wnioski do odpowiedniego dziekana, z wyjątkiem części spraw, które są rozstrzygane przez Rektora. Od rozstrzygnięć podejmowanych na poziomie wydziału przysługuje odwołanie do Rektora. Od decyzji podejmowanych w pierwszej instancji przez rektora służy wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

W przypadku kwestionowania otrzymanej oceny student może wnioskować o egzamin komisyjny, który jest przeprowadzany w ciągu 14 dni od daty złożenia wniosku.

Uczelnia posiada politykę antymobbingową i antydyskryminacyjną, a także podejmuje działania w zakresie kreowania kultury pracy i studiowania, które będą minimalizować ryzyko występowania zjawisk niepożądanych. Istnieje Kodeks etyki pracowników, który przypomina o odpowiednim zachowaniu względem studentów. W 2021 r. została także wprowadzona zarządzeniem rektora procedura przeciwdziałająca zjawiskom mobbingu i dyskryminacji, która określa m.in. model postępowania w przypadku złożenia skargi. W koniecznych przypadkach jest powoływana doraźna komisja antymobbingowa, której zadaniem jest weryfikacja określonego zgłoszenia.

Studenci pierwszego roku uczestniczą w szkoleniach BHP. Zgodnie z obowiązującym Regulaminem studiów samorząd studencki we współpracy z Parlamentem Studentów Rzeczypospolitej Polskiej ma obowiązek przeprowadzać szkolenia dla studentów z zakresu praw i obowiązków, które wynikają z Regulaminu studiów oraz pozostałych przepisów. W trakcie tych szkoleń studenci są także informowani o możliwościach kontaktu z władzami uczelni w przypadku poczucia występowania zjawisk dyskryminacyjnych, naruszających bezpieczeństwo.

Studenci są motywowani do uczestnictwa w konferencjach naukowych, podejmowania innych aktywności związanych z kierunkiem, a ze względu na praktyczny profil kierunku przede wszystkim do rozwijania kompetencji praktycznych. W związku z tym Uczelnia promuje uczestnictwo w wymianach międzynarodowych – nie tylko tych związanych z realizacją części programu studiów w uczelniach partnerskich, lecz przede wszystkim do korzystania z możliwości uczestnictwa w praktykach zawodowych zagranicznych.

Uczelnia prowadzi uregulowany w ustawie system wsparcia materialnego, obejmującego obok wsparcia dla najlepszych studentów, wsparcie socjalne oraz stypendia dla osób z niepełnosprawnościami.

Kadrze wspierającej proces nauczania i uczenia się zapewnia się możliwość uczestnictwa w szkoleniach podnoszących kompetencje. Za bieżącą obsługę odpowiada dziekanat, którego pracownicy są odpowiednio wykwalifikowani, a także mają obowiązek przestrzegania terminów, określonych w programie studiów.

Pracownicy dydaktyczni mają obowiązek organizacji godzin konsultacji, o których informują zarówno poprzez środki elektroniczne jak i informację wywieszoną w budynku uczelni. Studenci wizytowanego kierunku nie zgłosili też uwag do bieżącej komunikacji z prowadzącymi. Istotną rolę pełni opiekun studentów roku, z którym studenci mogą konsultować też swoje problemy, a także sugerować pomysły, rozwiązania. Zgodnie z obowiązującym Regulaminem Studiów do obowiązków opiekuna należy też koordynacja wyboru zajęć przez studentów, co w obecnym programie studiów jest ograniczone, ze względu na brak możliwości wyboru przedmiotów w trakcie toku studiów (za wyjątkiem praktyk i seminariów). Student ma też możliwość bezpośredniego kontaktu z władzami Wydziału.

W uczelni funkcjonują organizacje studenckie. W związku z działalnością Akademickiego Związku Sportowego studenci mogą uczestniczyć w zajęciach kilkunastu sekcji sportowych, a także uczestniczyć w zawodach, w związku z czym propagowany jest rozwój kultury fizycznej wśród studentów.

Uczelnia motywuje studentów do angażowania się w różne działalności społeczne. Stwarza także odpowiednie warunki do rozwoju samorządu studenckiego i jego wpływu na funkcjonowanie kierunku. Przedstawiciele studentów mają umożliwiony kontakt z przedstawicielami władz wydziału. Pomiedzy samorządem, a wydziałem istnieje także współpraca w kwestiach formalnych, a także innych wynikających z przepisów zarówno ustawowych jak i wewnętrznych. Uczestniczą też w pracach ciał i komisji na poziomie wydziału. Nie zawsze jednak otrzymują informację zwrotną na temat zgłaszanych postulatów. **Rekomenduje się** systemowe udzielanie informacji zwrotnej studentom na temat zgłaszanych postulatów.

Uczelnia realizuje ustawowe prawa studentów do reprezentacji w Senacie i Radzie Uczelni. Studenci mają swoich przedstawicieli także w innych ciałach ogólnouniwersyteckich.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest ewaluowane na kilka sposobów. Wśród najważniejszych należy wymienić przeprowadzanie badań wśród absolwentów, w trakcie których mogą oni wypowiedzieć się m.in. o programie studiów, przydatności do podjęcia pracy zawodowej, warunkach studiowania, sugestiach w zakresie doskonalenia jakości kształcenia. Wnioski z ankiet Akademickie Biuro Kariery (prowadzące badanie) przekazuje władzom wydziału, komisji ds. zapewniania jakości kształcenia i Prorektorowi ds. Studenckich i Kształcenia, które stanowią podstawę do dalszych działań.

Studenci raz na 3 lata uczestniczą w badaniu jakości obsługi administracyjnej studentów, którego szczegóły są elementem Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i są uregulowane zarządzeniem rektora. Podsumowanie wyników stanowi podstawę do działań Komisji jakości kształcenia oraz władz wydziału. Podsumowanie wyników badania jest też publikowane na stronie internetowej, a w efekcie publicznie dostępne. **Rekomenduje się**, by obok wyników ankiet były także udostępniane informacje o planowanych i realizowanych działaniach wynikających z przeglądów, co może zwiększyć frekwencję uczestnictwa w badaniach oraz jakość zgłaszanych uwag i zastrzeżeń.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, zawodowym ma charakter stały, kompleksowy i odpowiadający potrzebom studentów jak i profilowi studiów.

W kreowanie systemu wsparcia są zaangażowane osoby z różnych grup uniwersyteckich i jednostek – władze uczelni i wydziału, pracownicy naukowcy oraz pracownicy administracji, a każda z tych grup podejmuje działania o odpowiedniej jakości i częstotliwości. Poprzez zapewnienie odpowiedniej dostępności system motywuje studentów w procesie realizacji efektów uczenia się, a także ułatwia rozwiązywanie spraw administracyjnej. Jest także dostosowany do zróżnicowanych potrzeb studentów. Dzięki jego sformalizowaniu poprzez szereg zarządzeń i procedur może podlegać także bieżącej weryfikacji, przeglądom oraz usprawnieniom, a do działań projakościowych są także włączani przedstawiciele studentów. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełnienia kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uczelnia zapewnia możliwość uzyskania przez interesariuszy informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach w odpowiedni sposób – tj. m.in. niewymagający logowania się, kompatybilny z różnym rodzajem oprogramowania, bez ograniczeń związanych z miejscem i czasem, a wyszukanie informacji jest łatwe i dostosowane do szerokiego grona odbiorców. Podstawowymi miejscami uzyskania informacji są strona internetowa uczelni oraz Biuletyn Informacji Publicznej.

Na podstronie opisujące kierunek studiów znajdują się m.in. plan studiów obejmujący siatkę godzin przedmiotów w podziale na semestry (w tym informację o praktykach), efekty uczenia kierunku oraz informacja o opłatach. Jest też dostępna ogólna charakterystyka studiów, w której znajduje się m.in. informacja o trybie i profilu studiów, analiza rynku pracy, sylwetka absolwenta oraz analiza rynku pracy. Istnieje też oddzielna podstrona związana z rekrutacją, zawierająca m.in. uchwałę rekrutacyjną, są tam też opisane wszelkie zasady rekrutacji. Na podstronie wydziału znajdują się też informacje z zakresu jakości kształcenia, w tym publicznie dostępnych jest wiele dokumentów związanych z tą strefą działalności uczelni.

Dla studentów przeznaczona jest strefa „dla studenta”, gdzie znajdują się najważniejsze informacje związane z m.in. możliwościami podejmowania działalności naukowej, systemem wsparcia materialnego i samorządem studenckim. Strona wydziałowa zawiera też informację o konsultacjach, zasadach dyplomowania oraz praktykach zawodowych. Uczelnia udostępnia też dość szczegółową informację o swojej bazie dydaktycznej.

Biuletyn Informacji Publicznej zawiera podział na menu podmiotowe i przedmiotowe, w tym zakładkę studia i studenci, gdzie znajduje się m.in. program studiów dla kierunku przyjęty przez Senat uczelni. Składową część dokumentu stanowią karty przedmiotu. Jest też opublikowany Regulamin Studiów oraz Regulamin Świadczeń. W rubryce rekrutacja znajduje się natomiast uchwała rekrutacyjna. W Biuletynie Informacji Publicznej na bieżąco są publikowane uchwały senatu oraz zarządzenia rektora – w tym akty prawne określające organizację kształcenia z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość oraz zasady dyplomowania.

W BIP są też opublikowane zarządzenia rektora, które określają prowadzenie kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Udostępniane dokumenty są publikowane w odpowiedniej jakości, w formacie cyfrowym umożliwiającym swobodne wyszukiwania, co zwiększa ich dostępność. Zarówno BIP jak i strona uczelni posiada udogodnienia dostosowujące ją do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Odbywa się regularny monitoring jakości udostępnianych informacji. Zgodnie z zarządzeniem Rektora nadzór nad stroną internetową sprawuje wyznaczony koordynator. W dokumencie tym zostały także określone zasady publikacji materiałów oraz inne szczegóły związane z zarządzaniem stronami internetowymi. Władze wydziału przeprowadzają cykliczną kontrolę treści, współpracują w tej kwestii ze studentami, którzy mają możliwość wzięcia udziału w badaniu dot. publikowanych treści. Uczelnia posiada także stosowną procedurę, której celem jest zapewnienie publicznego dostępu do aktualnych

informacji o programach studiów oraz realizacji procesu kształcenia. Uczelnia doskonali dostępność i jakość informacji o studiach na podstawie opisanego monitoringu.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów. Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem lingwistyka dla biznesu sprawuje Dziekan Wydziału Humanistycznego, pozostający w ścisłej współpracy z prodziekanem i kierownikami katedr. Nadzór nad oceną jakości kształcenia i realizacją procedur wspomagających ocenę jakości kształcenia prowadzi, działający w imieniu Rektora Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Sączu, Prorektor ds. Studenckich i kształcenia, natomiast organem zajmującym się kontrolą jakości procesu kształcenia jest Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia. Do zadań kierunkowych

zespołów ds. jakości kształcenia, w tym zespołu na kierunku lingwistyka dla biznesu, należy wdrażanie procedur, metod i narzędzi oceny jakości i przebiegu kształcenia opracowanych przez komisję uczelnianą, oraz ewaluacja procesu kształcenia na kierunku. Kompetencje i zakres odpowiedzialności osób i zespołów zostały określone w sposób przejrzysty.

Innowacje dydaktyczne i osiągnięcia nowoczesnej dydaktyki akademickiej są uwzględniane w projektowaniu programu studiów, co ilustrują, na przykład, stosowane na kierunku metody dydaktyczne. Współczesna technologia informacyjno-komunikacyjna jest uwzględniana w projektowaniu studiów, choć nie zawsze w sposób odpowiadający specyfice kierunku, szczególnie w odniesieniu do dyscypliny ekonomia i finanse. **Rekomenduje się** zwiększeniu udziału współczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w projektowaniu programu studiów na kierunku lingwistyka dla biznesu, w tym w szczególności w odniesieniu do dyscypliny ekonomia i finanse. Narzędzia i techniki kształcenia na odległość są uwzględniane w projektowaniu programu studiów jako narzędzia wspomagające.

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny w oparciu o przyjęta w uczelni procedurę tworzenia i doskonalenia programów kształcenia. Przejęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte coroczną uchwałą senatu warunki i kryteria rekrutacji.

W ramach przeglądu programu studiów dokonuje się oceny: systemu ECTS, wymiaru godzin poszczególnych zajęć, sekwencji grup zajęć i zgodności treści kształcenia z zakładanymi efektami uczenia się, jak i aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany. Weryfikuje się i opiniuje zgodność form zajęć, metod dydaktycznych z zakładanymi ogólnymi i szczegółowymi efektami uczenia się. Z przeglądem programu zintegrowany jest przegląd sylabusów, który uwzględnia ocenę zawartych w nich informacji: treści programowych, w tym ich aktualność i spójność z efektami uczenia się, aktualizację zalecanej literatury, wskazywanych metod dydaktycznych, wymiaru zajęć i przypisanych punktów ECTS. Zdiagnozowane w kryteriach 1-2 nieprawidłowości w zakresie, m.in. koncepcji kształcenia, efektów uczenia się, treści programowych i wymiaru zajęć kształtujących umiejętności praktyczne świadczą o niepełnej skuteczności istniejących procedur.

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia przewiduje procedurę monitorowania i weryfikacji osiąganych przez studentów efektów uczenia się oraz procedurę weryfikacji jakości prac dyplomowych. Procedury przewidują analizę wyników uzyskiwanych przez studentów w sesji egzaminacyjnej oraz monitoring spełnienia standardów określonych dla prac dyplomowych, osiągania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych na poziomie zajęć poprzez przegląd prac dyplomowych, prac etapowych, dokumentacji praktyk zawodowych i w oparciu o wnioski ujęte w raportach dotyczących oceny realizacji założonych w programie efektów uczenia się. Procedury, choć oparte o miarodajne i wiarygodne dane, nie są w pełni skuteczne, gdyż nie prowadzą do zdiagnozowania szeregu nieprawidłowości w kryterium 3 powiązanych z weryfikacją efektów uczenia się na kierunku, w tym w szczególności w ramach procesu dyplomowania.

Na kierunku został zapewniony wpływ studentów oraz kadry prowadzącej kształcenie na doskonalenie programu studiów. Udział przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego jest również zapewniony i systematycznie poszerzany. Brakuje, jednakże czytelnych rozwiązań dotyczących sposobu uwzględniania postulatów poszczególnych grup interesariuszy dotyczących doskonalenie kształcenia na kierunku. **Rekomenduje się** wprowadzenie systemowych rozwiązań dotyczących

sposobu uwzględniania postulatów poszczególnych grup interesariuszy, dotyczących doskonalenia kształcenia na kierunku.

Jakość kształcenia na kierunku lingwistyka dla biznesu nie podlegała wcześniejszym ocenom Polskiej Komisji Akredytacyjnej, jednakże wprowadzając w poprzednich latach zmiany w programie studiów, Uczelnia kierowała się zaleceniami i rekomendacjami sformułowanymi przez Polską Komisję Akredytacyjną dla podobnych kierunków i udostępnionymi w bazie ocen. Zalecenia te potraktowano jednak w sposób selektywny. Na przykład, wyłączono z puli zajęć kształtujących umiejętności praktyczne zajęcia z grupy zajęć praktycznej nauki języka, ale nie wyłączono tych zajęć z zestawu zajęć powiązanych z dyscypliną naukową językoznawstwo, chociaż obydwie nieprawidłowości są konsekwentnie wskazywane przez zespoły oceniające PKA.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są oceny programu studiów, oparte o wyniki analiz wiarygodnych danych i informacji. W ocenach tych biorą udział interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni, lecz sposób uwzględniania ich postulatów nie został określony.

Przeprowadzana ocena nie zawsze prowadzi do zdiagnozowania nieprawidłowości w programie studiów i w konsekwencji nie w pełni służy jego doskonaleniu, o czym świadczą nieprawidłowości skutkujące propozycją oceny kryterium spełnione częściowo dla kryteriów 1-3. Jakość kształcenia na kierunku nie podlegała wcześniejszym ocenom zewnętrznym Polskiej Komisji Akredytacyjnej, ale relewantne dla kierunku i dostępne w przestrzeni publicznej zalecenia i rekomendacje PKA nie zostały w pełni wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

W analizie stanu faktycznego została sformułowana rekomendacja dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika natomiast z nie w pełni skutecznego działania na kierunku systemu zapewnienia jakości kształcenia, który nie przyczynił się do zdiagnozowania nieprawidłowości wskazanych w kryteriach 1, 2 i 3.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Efektywne wdrożenie na kierunku zasad uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia, implikujące wprowadzenie skutecznych działań naprawczych w odniesieniu do programu studiów i jego realizacji i skutkujące podniesieniem jakości kształcenia na kierunku.

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.);

Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.);

Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 226);

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2021 poz. 661);

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U z 2018 r. poz. 2218);

Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;

Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej, z późn. zm.;

Uchwała nr 845/2022 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 14 września 2022 r. w sprawie przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej w roku akademickim 2022/2023.

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil praktyczny

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni oraz mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi praktycznemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunku jest przyporządkowany, normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.4

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art.

68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również

udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

